Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 45/1340	Łódź, Wtorek 21 lutego 1928 r.	זעקסטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג ל׳ שבט תרפ״ח	Nr. 45/1340

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

ליטווישער ענטפער אויף דער פוילישער נאטע.

געפונען פלאסטען פון שטיין-קוילען ביי קאלושקי.

ליטווישער ענטפער

איבערגעגעבען דעם פוילישען באטשאפטער אין ריגע.

ר י ג א, 20. (ספ. טעל.) ווי מ׳טיילט מיט, זאל דער ליטווישער באטשאפטער אין ריגא איבערגעבען דעם פוילישען פארשטעהער אין ריגא דעם ענטפער פון דער ליטווישער רעגירונג אויף דער לעצטער פוילישער נאטע.

דער אינהאלט פון נייעם ליטווישען ענטפער איז נאך נישט בעקאנט און וועט ערשט פערעפענטליכט ווערען ווען ער וועט אנקומען קיין ווארשא.

סאציאליסטישער זיג ביי די שטאט-ראט-וואהלען אין האמבורג.

ב ע ר ל י ן 20 (ספ. טעל.) נעכטען זענען אין האמבורג פארגעקומען וואהלען צום שטאט-ראט, אין די וואהלען האבען זיך בעטייליגט ביז 80 פראצענט. אין 400 וואהל קרייזען פון די 621 האבען די סאציאליסטען דערהאלטען 137,048 שטימען, די נאציאנאליסטען—52,343 שטימען, קאמוניסטען – 65,800, דעמאקראטען—49,726 די דייטשע פאלקס-פארטיי 45,425, די היטלעראווצעס – 8.428 שטימען.

אנ׳אויפשטאנד אין אויסטראליען

ארויסגעשיקט 2 קרייצער-שיפען מיט מיליטער נעגען די אויפשטענדיגע.

ל א נ ד א ן, 20 (ספ. טעל.) אויפ׳ן אינזעל סאמאא האט אויסגעבראכען אנ׳אויפשטאנד. דער ענגלישער גענעראל-גובערנאטאר פון ניי-זעלאנד האט דורך פונקען-דעפעשען געפאדערט הילף, ווייל ער איז נישט בכח אויפצוהאלטען די ארדנונג אין ניי-זעלאנד.

די רגעירונג פון אויטטראליען האט ארויסגעשיקט 2 קרייצערס מיט מיליטער צום פארט אפיא אויפ׳ן אינזעל סאמאא.

פערענדיגט דער סענסאציאנעלער פראצעס אין דייטשלאנד.

פאוועל קראנץ אנערקענט פאר אונשולדיג.

ב ע ר ל י ן, 20 (אטע) דער סענסאציאנעלער פראצעס פונ׳ם דייטשען שילער פאוועל קראנץ און דער שילערין שעלער איז היינט פערענדיגט געווארען. קראנץ איז אנערקענט געווארען אלס אונשולדיג.

די מיינונג פון די עקספערטען וועגען דער שולד פון פאול קראנץ האט זיך געטיילט.

די עקספערטען מאכרענהאלץ און קראמער האבען זיך ארויסגעזאגט געגען פאול קראנץ; די עקספערטען האדאן, גאלדבעק, וועגשיידער און הירשפעלד האבען זיך ארויסגעזאגט לטובת דעם אנגעקלאגטען.

די אנשויאונג, אז פאול קראנץ איז א פסיכאפאט, איז פון אלע עקספערטען אבגעלייקענט געווארען. פאול קראנץ איז א געזונדער מענש, וואס האט זיך געפונען אין א צושטאנד פון שכרות.

דאס געריכט האט אנערקענט, אז ער איז געווען א פאסיווער מיטהעלפער פון סטעפאן און איז פעראור טיילט געווארען אויף 3 וואכען ארעסט פאר טראגען געוועהר אהן אנ׳ערלויבניש.

דאס פובליקום האט דעם אורטייל אויפגענומען מיט אפלאדיסמענטען.

לובאוויטשער רבי אנגעקומען קיין ווארשא.

ו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט 6,50 איינדערפריה איז אנגעקומען דער לובאוויטשער רבי. נישט קוקענדיג אויף דער פינסטערניש האט זיך נאך מיט א שעה פריהער אויפ׳ן וואקזאל צוזאמענגעקליבען א גרויסע צאהל חסידים. די פאליציי האט געהיט די ארדנונג. ווען דער צוג איז אנגעקומען האט א גרופע בחורים פון דער ישיבה „תומכי תמימים" געבילדעט א קייט. דער רבי מיט זיין איידעם ר׳ שמריה נור אריה, זיין טאכטער, וואס בעגלייט איהם אין וועג און אייניגע מקורבים זענען אין אויטאמאבילען אוועקגעפאהרען אויף נאלעווקי 7, וואו זיי האבען זיך אבגעשטעלט ביי א חסיד גורעוויטש. דארט האט דער רבי אויפגענומען די חסידים און זיי געגעבען שלום. די פרעסע-פארשטעהער האט דער רבי געגעבען שלום. דעם רבי׳נס מקורבים האבען פאר די פרעסע-פארשטעהער איבערגעגעבען פיל פרטים פונ׳ם יודישען לעבען אין רוסלאנד.

א גרופע חסידים זענען ארויסגעפאהרען מקבל פנים זיין דעם רבי׳ן צו דער גרעניץ. אויף די סטאציעס וואו דער רבי איז דורכגעפאהרען האט מען איהם געמאכט א קבלת פנים. בפרט אנ׳אימפאזאנטען קבלת פנים האט מען דעם רבי׳ן איינגעארדענט אויפ׳ן ווילנער וואקזאל, געכטען אין אווענד.

געפונען א מיטעל צו היילען קרעץ.

ל א נ ד א ן, 20 (אטע) די ענגלישע געלערנטע איז געלונגען צו געפינען א מיטעל געגען קרעץ. די דאקטוירים האלטען, אז דאס מיטעל וועט מאכען אנ׳איבערקעהרעניש אינ׳ם קאמף מיט די צרעת, אויף וועלכער ס׳ליידען איצט איבער 4 מיליאן מענשען. דאס היילמיטעל איז אנ׳עקסטראקט פון א בוים, וואס וואקסט אין די טראפישע לענדער.

4 שטימט פאר׳ן בונד

דעם 24-טען פעברואר ד. י., 7 א זייגער אינאווענט קומט פאר אין זאל פון קינא „אימפעריאל" (זאוואדזקע, רוג זאכאדניע)

א פייערליכער

פרייטיק,

קאנצערט=וואל=מיטינג

לאדזשער וואל-קאמיטעט פון בונד

וואל-ביוראס: פאלודניאווע 20, פאמארסקא 18.

פאר די מיטגלידער פון די פראפעסיאנעלע פעריינען מיט זייערע וואל-בערעכטיקטע פאמיליען-מיטגלידער.

ארויסטרעטען וועלען די ח״ח: דער ערשטער סיים = קאנדידאט

ה. ערליך

(ווארשע), ערשטער סיים=קאנדידאט אין לאדזש — ראטמאן

י. ליכטנשטיין

אין קאנצערט=טייל וועט אנטיילנעמען דער סימפאנישער ארקעסטער.

און פארשטייער פון אלע פראפ. פעריינען.

בילעטען צום פרייז פון 30 גר. שוין צו באקומען אין די וואל-ביוראס פאלודניאווע 20 און פאמארסקא 18 און אין די פראפ. פעריינען, ווסכאדניע 70. 265

4 שטימט פאר׳ן בונד

33

אלגעמ. יודיש-נאציאנ. וואהל=בלאק

צום סיים און סענאט אין לאדז, מאניושקי 5.

מארגען, מיטוואך, דעם 22. פעברואר ד. י. 1 א זייגער בייטאג קומט פאר אויף מאניושקי 5

א גרויסע וואהל=קאנפערענץ

פון גאנצען לאדזער קרייז, צו וועלכער עס דארפען קומען פארשטעהער פון די וואהל-קאמיטעטען אין ברזשעזשין, לוטאמירסק, קאנסטאנטינאוו, אלעקסאנדראוו, זגיערזש, פאביאניץ, טושין, קאלושקי, לאסק, יעזשוב, גלאוונא, סטריקאוו א. אנד. 266

33

די ראדזימינער חסידים

33 דפה לאדז 33

האבען אנגענומען א בעשלוס צו שטימען ביי די וואהלען צום סיים און סענאט פאר דער ליסטע

פון אלגעמ. יודישען

נאציאנאלען בלאק №33

257

Dr. med.
A. Szmirgeld
נערווען-ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכטהייל-שפריטצען
Cegielniana 6, tel. 51-89
(מפענגט פון 5—7 אוונד)
הייל-פעדאגאגישע קורסען
פאר שוואכבעפעהיגטע, שווער-ערציהבארע קינדער. שפראך-שטערונגען (שטאמלען, לישפען)

פרייז 2 זל. שנעל און רעילע! פרייז 2 זל.

רעכטס=קאנסולענטען = ביורא

„פאראדא"-„PORADA"

10 פיעטריקאווער 10

אונטער לייטונג פון א לאנגיעהריגען רוטינירטען געריכט-סע רעטאר שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס, אינפארמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. 258

גוואַלדיגע פערפלייצונג אין אויסטראַליען.

גאַנצע שטעט פערגאסען און אָפּגעשניטען פון דער וועלט.-- פערגאסען א קויהלען-גרוב.-- 15 מענשליכע קרבנות.

לאָנדאָן, 20. (אַטע) די פערפלייצונג אין אויסטראַליען האָט שוין געקאָסט 15 קרבנות. ערטערווייז איז דער וואַסער-אָנלויף געווען אַזוי שטאַרק, אַז עס זענען פערגאָסען געוואָרען צוגען אין מיטען וועג און די פּאַסאַזשירען האָבען זיך געמוזט ראַטעווען אויף די דעכער פון די וואַגאָנעס.

אין אייניגע שטעט זענען די גאַסען פערגאָסען און דאָס וואַסער דער-גרייכט ביז צו די ערשטע שטאָקען. אין אַ קוילען-גרוב זענען פונ'ם וואַסער דערטרונקען געוואָרען 8 אַרבייטער. ס'פאַלט ווייטער אַ רעגען און די טייכען גיסען אויס.

מעלבורן, 20 (ספּ. טעל.) גאַנץ אויסטראַליען איז געטראָפען פון דער פערפלייצונג. אַמגעפעהרליכסטען איז די לאַגע אין דרום-ניי-אועלס, וואו די שטאָדט גראפטאָן מיט דער אומגעגענד אויף 50 קילאָמעטער זענען פערגאָסען. די שטאָדט איז פאָלשטענדיג אָבגעשניטען פון דער וועלט.

קעלן, 20 (אַט"ע). דאָס וואַסער אין רהיין איז געשטיגען נעכטען אָוועגד ביז 6,54 מעטר. דאָס איז דער העכסטער צושטאַנד וואָס איז נאָטירט געוואָרען אין דער לעצטער צייט.

רעם פערגאַנגענעם שבת האָבען צוויי עלעגאַנטע דאַמען בעזוכט אַ רייה געשעפטען אויף מאַרשאַלקאָווסקאַ גאַס און בשום אופן נישט געקאָנט „געפינען“ וואָס זיי האָבען געזוכט.... נאָך די פּרוּ־ען איז נאָכגעגאַנגען אַנ'עלעגאַנטער הער און ווען די דאַמען זענען אַריין אין אַ געשעפט, איז ער אַריין אין נאָהענטסטען טויער.

אַ ספּעציעלער פּאַטראָל פון אויספּאָר־שונגס־אַמט, וועלכער האָט די דאַמען געהאַט „אויפ'ן אויג“, האָט בעמערקט, ווי זיי זענען אַריין אין אַ טויער און עפּעס אָפּגעשטעקט דעם הער. אויף עק מאַרשאַלקאָווסקאַ און כמיעלנאַ האָט דער פּאַטרול די גאַנצע „ספּולקע“ פער־האַלטען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מען האָט צו טון מיט נאָר חשוב'ע גנבים און בייַ איינער האָט מען אָבגענו־מען אַ וואַליזע מיט זעהר פיל חפצים פון פערשידענע מינים, ווי: זיידענע זאָ־קען, דאַמען־וועַש, הענטשקעס, ציהרונג קאָנסערווען א.א.וו.

אַזעלכע געסט דרעהען זיך אַרום יעדען טאָג אין די הונדערטער און זיי מאַכען גלענצענדע געשעפטען צוליב דעם, וואָס דער סוחר ווייסט נישט, מיט וועמען ער האַנדעלט און האָט אויך קיין צייט נישט בשעת אַ „גראַטשקע“ צו אָבסערווירען די קונים.

און אָט, ווי אַזוי דער אויספּאָרשונגס־אַמט נעהמט זיך איצט אויסצוראָטען דעם ראָזיגען פּלאָג: חוץ דעם, וואָס עס זענען אָרגאַניזירט געוואָרען ספּעציעלע פּאַטרולען, וועלכע שפּאַצירען־אַרום אי־בער די האַנדעלס־גאַסען און אָבסערווי־רען די בעקאַנטע טיפּען, וועט אויך פיל געטון, אַז דער סוחר אַליין לאָז זיך קענען פון אַזעלכע געסט פערהיטען. עס וועט דעריבער אָבגעדרוקט אַ זעהר גרוי־סע צאָהל פאָטאָגראַפיעס ־ אַלבאָמען פון אַלע פּראָפעסיאָנעלע קונים־גנבים און די ראָזיגע אַלבאָמען וועלען בעקומען אַלע סוחרים. יעדער סוחר קאָן זיך שוין בייַ היינטיגען טאָג ווענדען דורך דער פער־מיטלונג פון סוחרים־פעראיין צום שעף פון אויספּאָרשונגס־אַמט, וועט ער תיכף בעקומען די פאָטאָגראַפיעס־קאָלעקציע.

וואהלען צום יאַפּאנישען פּאַרלאַמענט

צום ערשטען מאָל טרעטען אַרויס די אַרבייטער אַלס פּאָליטישע גרופּירונג.

לאָנדאָן, 20. (אטע) היינט 7 אין דער פריה האָבען זיך אין יאַפּאַן אָנגעהויבען די וואהלען צום פּאַרלאַמענט. דער מאָמענט איז אָנגעקינדיגט גע־וואָרען דורך פויקען און פאַבריקס-סירענעס.

די וואהלען קומען איצט פאָר אין אַ פערגרעסערטען אומפאַנג און אַ בע־זונדער שטאַרקען אימפּעט. אין יאָהר 1924 זענען געווען בסך-הכל 3 מיליאָן וואהל-בערעכטיגטע און איצט זענען זיי – קרוב 13 מיליאָן. צום ערשטען מאָל טרעטען אָרגאַניזירט אַרויס די אַרבייטער. אויף 466 מאַנדאַטען זענען אַרויס־געשטעלט געוואָרען 968 קאַנדידאַטען.

„פּאָליציאַנטען“, וואָס ווערען איבערצייגט פון אָקאָן'ס וואַהל-דרשות.

געהען מיט אָקאָנ'ען צוזאַמען אין „קאָזע“.

דער גען. רעפּוטאַט, גלח אָקאָן, וועל־כער זיצט איצט אַרעסטירט אין טורמע איז בעקאַנט פון זיינע שפּיצלעך, וואָס ער פּלעגט אָפּטהון אויף פּויערישע מיטינ־גען, וואו ער האָט תמיד געשפּילט די ראָלע פון אַ הייסען פּויערים־פּערטיידי־גער. אָבער זיין לעצט שפּיצעל, וואָס ער האָט אָבגעטהון, לויט'ן בעריכט פון „פּשיאַטשעל לודו“ געהט ווירקליך אי־בער אַלע זיינע ביזאַהעריגע שפּיצלעך.

מיט אַ קורצער צייט פאַר זיין אַרעסט איז ער געקומען צופאָהרען אין אַ דאָרף צונויפגערופען אַ מיטינג פון די פּויערים און געהאַלטען פאַר זיי אַ פייערדיגע דרשה געגען אַלע פּויערים־בעדריקער אין מיטען דער דרשה זענען אָנגעקומען 4 פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען געוואָלט אַרעסטירען אָקאָנ'ען. דער לעצטער האָט אָבער געבעטען די פּאָליציאַנטען, אַז פאַר'ן אַרעסטירען איהם, זאָלען זיי פריי־הער אויסהערען זיין רעדע. די פּאָלי־ציאַנטען האָבען דאָס צוליב געטהון און נאָך דער פייערדיגער רעדע האָבען זיי אַנידערגעקניהט פאַר אָקאָנ'ען, גע־וואָרפען דאָס געווער און ערקלערט, אַז די רעדע האָט אויף זיי אַזוי געווירקט דאָס זיי שטעלען זיך פולשטענדיג צום דינסט פונ'ם הייסען פּויערים־פּערטיידי־גער.

די אונבעוואוסטזיניגע פּויערים זענען פון דער ראָזיגער סצענע אַזוי גערירט געוואָרען, דאָס זיי האָבען זייער פּערטיי־דיגער אויף די הענד געטראָגען.

אַזאַ סצענע האָט זיך איבערגע'חזרט עטליכע מאָל ביז עטליכע אמת'ע פּאָלי־ציאַנטען האָבען עפּיס געוואָרפען אַ פער־דאַכט אויף די פיער פּאָליציאַנטען „בעלי תשובות“ פון אָקאָנ'ען און זיי האָבען אָקאָנ'ען צוזאַמען מיט די 4 בעלי תשובות פערבעטען אין קאָמיסאַריאַט. און דאָ איז דער אמת אַרויסגעשוואומען ווי בוימאייל אויפ'ן וואַסער. די 4 „בעלי תשובות“ האָבען זיך אַרויסגעוויזען אַלס 4 פערמאַסקירטע פּאָליציאַנטען, אָנהענ־גער פון אָקאָנ'ען מיט וועלכע דער לעצ־טער פּלעגט אָפּשפּילען די קאָמעדיע פון כלומר'שטען אַרעסט.

אָקאָן צוזאַמען מיט די 4 „פּאָליציאַנ־טען“ זענען, נאַטירליך, געבליבען אין אַרעסט.

יוגאסלאווישער קעניג קומט קיין פּאַריז.

פּאַריז, 20. (ספּ. טעל.) פון בעלגראַד טיילט מען מיט, אַז די קומענ־דיגע וואָך וועט קומען קיין פּאַריז דער יוגאָ-סלאָווישער קעניג.

א פרוי אלס גייסטליכע.

בערלין. 20 (אַטע) געכטען איז אין איינער פון די האַמבורגער גמינעס פאָרגעקומען די ערשטע אין דייטשלאַנד הייליגונג פון אַ פרוי אַלס געהילף־פּראָבאַש אין קאַשציאָל פון הייליגען מיקאָלאַי. די פרוי הייסט מאַלגאָזשאַטאַ בראַון.

העברעאישע און יוד. רעדעס אין ליטווישען ראַדיאָ

בערלין, 20 (ספּ. טעל.) פון קאָווּ־נאָ טיילט מען מיט: דאָ איז געעפענט געוואָרען אויף אַ פייערליכען אופן אַ ראַדיאָ-סטאַציע. בעת דער ערעפנונג זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס אין דער העברעאישער און יודישער שפּראַך. די יודישע רעדע האָט געהאַלטען אושינ־סקי, די העברעאישע – דער רעדאַק־טאָר פון דער „יודישער שטימע“ רו־בינשטיין.

דערנאָך האָט דער גענעראַל נאַגע־וויטשיוס געהאַלטען אַ רעדע, אין וועל־כער ער האָט געזאָגט, אַז אַזוי ווי די יודען ווילען מיטאַרבייטען מיט די ליט־ווינער, ווילען אויך די ליטווינער אַר־בייטען צוזאַמען מיט די יודען.

געעפענט די א"י-קאַמפּיין אין אַמעריקאַ

אויפ'ן ארט געזאַמעלט 644 טויזענד דאָלאַר.

ניו-יאָרק, 20. (יט"אַ טעלעגראַ־פיש). דאָ איז פאָרגעקומען די פייערלי־כע ערעפנונג פון דער היי-יאָהריגער א"י-קאַמפּאַניע. די ערעפנונגס-רעדע האָט געהאַלטען סענאַטאָר פונק, וועל־כער האָט גערופען צו אַקטיווער אַר־בייט לטובת דעם אויפבוי פון לאַנד.

אויפ'ן אָרט איז געזאַמעלט געוואָרען 644.000 דאָלאַר.

—o—

די סוחרים פאָדערן אָבצולעגען דעם טערמין פון די „זעזנאַניעס“ ביז'ן 1-טען מאַי.

וואַרשאַ 20 (טעלעפּאָניש).

לויט'ן אוסטאַוו וועגען הכנסה־שטייער, זענען אַלע בירגער מיט אַ יעהר־ליכען איינקונפט, וואָס שטייגט איבער, דעם פאָרגעזעהענעם הכנסה ־ מינימום, פערפליכטעט ביז צום 1־טען מערץ צוצו־שטעלען זעזנאַניעס וועגען דער הויך פון זייער הכנסה.

די סוחרים געפינען זיך צוליב דעם קורצען טערמין ביז צום 1־טען מערץ אין אַ שלעכטער לאַגע, ווייל זיי זענען נישט אימשטאַנד צו פערטיגען די בי־לאַנסען פאַר'ן יאָהר 1927 אין משך פון די ערשטע צוויי חדשים פון נייעם יאָהר.

אין משך פון די פערגאַנגענע שטייער־יאָהרען האָט דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום אין אַכט גענומען די אויסערגעוועהנליכע בעדינגונגען פון דעם סוחרטום און האָט פערלענגערט דעם ענטגילטיגען טערמין פון צושטעלען די זעזנאַניעס פון הכנסה־שטייער ביז'ן 1־טען מאַי.

רעכענענדיג זיך דערמיט, וואָס הייַ־יאָהר איז דער ראָזיגער טערמין נאָך נישט פערלענגערט געוואָרען, האָט די צענטראַלע פון סוחרים־פערבאַנד איבער געגעבען אין פינאַנץ־מיניסטעריום אַ מע־מאָריאַל, אין וועלכען עס ווערט אָנגע־וויזען, אַז די בעדינגונגען ביים צוזאַמעט שטעלען פון די בילאַנסען האָבען זיך הייַ יאָהר נישט געענדערט און דאָס רוב סוחרטום וועט אַפילו ביי בעסטען ווילען נישט אימשטאַנד זיין אָבצוגעבען די זעז־נאַניעס ביז צום 1־טען מערץ. די צענ־טראַלע פון סוחרים־פערבאַנד בעט דע־ריבער, אַז דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום זאָל פערלענגערן דעם טערמין פון אָבּ־געבען די זעזנאַניעס פון הכנסה־שטייַ־ער ביז צום 1־טען מאַי.

ווי אַזוי דער אויספאָרשונגס-אַמט ווילאויסראָטען די פערברעכערישע באַנדע.

אין יעדען געשעפט וועט זיך געפינען אַ פאָטאָגראַפיעס-קאָלעקציע פון קונים-גנבים.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש).

דער רעאָרגאַניזירטער ־ אויספאָר־שונגס־אַמט האָט זיך לעצטענס שטאַרק פערנומען אויסצוראָטען פערשידענע פערברעכערישע פּלאָגען. ער וויל דווקא בעווייזען, אַז „מען וויל, קאָן מען“.

עס האָט זיך לעצטענס, למשל, ממש עפּידעמיש פערשפּרייט דאָס מין פער־שטעלטע קונים, וועלכע קומען אין גע־שעפט־אריין קויפען סחורה און געהען אַוועק מיט גנבות.

אָט, למשל, ווי די זאַך קומט פאָר:

יודישע אַרבייטער

צום שאסעי יריחו—ירושלים.

ירושלים. דעם 6. פעברואַר איז אונטערגע'חתמ'עט געוואָרען דער אָפּ־מאַך צווישען דעם אַרבייטס-ביוראָ פון דער הסתדרות אין ירושלים (אין אויפ־טראַג פון אַרבייטס-צענטער) און דער רעגירונגס-אָפּטיילונג פאַר עפענטליכע אַרבייטען וועגען דער דורכפיהרונג פון דעם שאָסעי-בוי ירושלים — יריחו.

די אַרבייט הייבט זיך שוין אָן אַרום מיטען פעברואַר און וועט בעשעפטיגען 300 יודישע אַרבייטער, 200 פון די ירושלימער און 100 פון די תל-אָביבער אַרבייטסלאָזע. די אַרבייטער זענען פער־זיכערט געוואָרען מצד דעם אַרבייטס-ביוראָ אין אַ פערזיכערונגס-געזעלשאַפט פאַר אומגליקס-פאַלען בעת דער אַרבייט אויף אַ צייט פון 5 חדשים.

„אררט“
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון „מאַנטייפעל“
זאַבאַדניאַ 43.
די לעצטע טעג!

היינט, דינסטאג, פּינקטליך 9.15 אַ זייגער אין אָוועגד
סאַלאָם אַלייקום
מאָרגען, מיטוואָך און דאָנערשטאַג - צו 1 פאָרשטעלונג,
אָנהויב פּינקטליך 9.30, סוף 11.50 אין אָוועגד.
פרייטאַג 2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב פּינקטליך 8 און 10 אָוועגד
שבת-3 פאָרשטעל.: 4 נאָכמ. (פּאָפּול. פרייזען) 8 און 10 אָוועגד.
הנחה-בילעטען גילטיג נור מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 נאָכמ.

Dr. RACHELA LEWI
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72
נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

HEMORIDY
STAN ZAPALNY·KRWAWIENIE
SWĘDZENIE

USUWA
HEMORIN-KLAWE

וויכטיג פאַר הויז- און פאַבריק-בעזיצער!
איך, לאַנגיעהריגער בוי-אונטערנעהמער
לעדער, פיראַמאָוויטש 12
איבערנעהמע זעמטליכע בויען פון די גרעסטע ביז די קלענסטע אויף אייגענע רעכנונג, ווי אויך אויף רעכנונג פון בעזיצער מיט די רעיעלסטע אויספיהרונג און לייכטע בעדינגונגען, ווי אויך זעמטליכע רעמאָנטען פון גרויס ביז קליין, ווי אויך פּראַנט-פוצען מיט אייגענע מאַטעריאַלען. סאָלידע אויספיהרונג און שנעל!
שאַצען און קאָסטען-אָנשלעגע גראַטיס.

רייזענדער
צו הערען און דאַמען-קאָנפעקציאָן די נאָך פאַזען און דאַנציג פאָהרען ווערען געזוכט, ווי אויך מעקלערס וואָס אין די קונדשאַפט בעקאַנט זינד. 236
אָפּפערטען אונטער .I. M מיט גוטע רעפערענצען.

אַכטונג, חזנים ווי אויך זינגער!
זינגען פון נאָטען ערלערן איך גרינדליך אין משך פון אַ קורצע צייט, איך נעהם אויך אָן איינצושטודירען אַ כאָר אויפ'ן אָרט, ווי אויך אויף דער פּראָווינץ. ביטע זיך צו איבערצייגען! א. קאַרנאָווסקי, שענקע-ווישאַ 64, 2-טער הויף, פּאַרטער ל., וו. 67. 139

לאָדז. 21 פעברואַר 1928.

„נײער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 21 פעברואַר 1928

א קלײניגקײט

אָבער ס'לוינט א טראַכט צו טון

א כאַראַקטעריסטישע קלײניגקײט:

אין לעטלאַנד איז אויף א פײערליכען אופן געעפענט געוואָרען א ראַדיאָ־סטאַציע. בעת דער דערעפנונג זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס אין דער העברעאישער און יודישער שפּראַך.

אמת, א קלײניגקײט?

יעדערער וועט מסכים זײן, אז עס איז נישטאָ פון וואָס איבערראַשט צו ווערען.

איטליכער וועט פערשטעהן, אַז גאָרנישט וועט דערמיט געענדערט ווערען אין דעם סדר עולם, און, אַז דער גענעראַלער ערפינדונג פון ראַדיאָ וועט דורך די רעדעס אין יודיש און העברעאיש קײן חשובות נישט צוקומען, אָבער —

אָבער די דאָזיגע קלײניגקײט איז דאָך כאַראַקטעריסטיש דערמיט, וואָס ווײל נישט אומעטום קאָנען מיר זיך נאָך דערווײל אפילו אין דער דאָזיגער אומשולדיגער הינזיכט נישט אויסגלײכען, און ווען מ'וואָלט בײ אונז אַרויסגעזאָגט א פאַרלאַנג אַדורכצושמיסען זיך מיט דער וועלט אין אונזערע שפּראַכען וואָלט מען אונז בעטראַכט, ווי פון הימעל־אַרונטערגעפאַלענע, אָדער ווי ווילדע, וואָס זענען נישט קײן מבינים אויף קולטור און ציוויליזאַציע...

א קלײניגקײט, שיער — א נאַרישקײט, וואָס עס לוינט זיך נישט דערויף לאַנג אָפּצושטעלען, אָבער —

צי דערמאָהנען נישט אַלע טאָג פּוילישע צײטונגען פון פערשידענע פּאָליטישע שאַטירונגען, אַז יודיש איז א „זשאַרגאָן", און אַז די מענשען, וואָס רעדען אויף אַזאַ שפּראַך זענען הינטערשטעליגע.

צו קוקט מען אונז נישט אָן אויף בײז וואונדער, ווען מיר בעקומען די חוצפּה און די העזה, צו ווערען האָבען גלײכבערעכטיגטע יודישע שולען אין פּוילען אין פּולען זין פון וואָרט, אַז מיר — אַלס גרויס - פּראָצענטיגער בירגער־עלעמענט — פאָדערען אונזער רעכט, וואָס ס'קומט אונז על פּי שכל און על פּי די עלעמענטאַרסטע כללים פון מלוכה־אויפפאַסונג?!

צי שפּאָט מען נישט אויס גוטווילי און בײזווילי אונזערע קולטור־פּאָסטולאַטען סײ דורך גראָבהויטיגע נעגאַציע, סײ דורך פּשוט'ען ביטול.

אמת, לעטלאַנד איז אין קולטור־הינזיכט נאָך נישט דערגאַנגען צו דער מדרגה פון אונזער קולטור.

אָבער — לאָמיר נאָר אויף א ווײלע א טראַכט טון, צי וואָלט אונזער „פּאָל־ראַדיאָ", למשל, געקאָנט פערטראָגען א דרשה אין יודיש און העבראיש, און צי וואָלטען דערבײ אַלע אַנטענע'ס נישט צופּלאַצט געוואָרען פאַר עגמת נפש, און נאַציאָנאַל־ירידה?...

מן.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 49)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהײטען, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָװענד. פאַר פרויען פון 4—5 [illegible]

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

[illegible]

הערבערט אסקוויט-לאָרד אָקספאָרד,

דער פערשטאָרבענער פיהרער פון די ענגלישע ליבעראַלען.

דער פערשטאָרבענער פיהרער פון די ענגלישע ליבעראַלען הערבערט־העגרי אַסקוויט, וועלכער האָט מיט דרײ יאָהר צוריק בעקומען דעם טיטול לאָרד אָקספאָרד איז געווען אײנער פון די ליכטיגסטע פיגורען פון ענגלישען ליבעראַליזם פון סוף פון פאָריגען און אָנהויב פון איצטיגען יאָהרהונדערט. מיט איהם איז אַוועק אין קבר א מענש, אין וועמענס ביאָגראַפיע עס זענען פערהאַן א רײהע בעדײטענדע פּאָליטישע אַרויסטרעטונגען, וועלכע האָבען איבערגעלאָזען צײכענס נאָך זיך אין דער געשיכטע פון גרויס־בריטאַניען. און הגם ער האָט אין די לעצטע יאָהרען נישט געשפּילט קײן פּאָליטישע ראָל האָט אָבער זײן פערגאַנגענהײט און בעזונדערס יעדער פּעריאָד פון זײן לעבען, ווען זײן נאָמען, האָט אָפּגעהילכט אין דער גאַנצער וועלט אַלס פּאָליטיקער, וועלכער האָט אָנגעהויבען אַן אָפענע בעוועגונג געגען דער לאָרדען־פּאַלאַטע, געצווינגען זיך צו רעכענען מיט איהם און מיט זײנע פּאָליטישע פרײנד.

אַלס פּריציפּיעלער געגנער פון דער לאָרדען־פּאַלאַטע, וועלכער האָט זיך שוין אײנמאָל אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען דעם טיטול פון א מיטגליד פון דער דאָזיגער פּאַלאַטע, איז אַסקוויט דאָך געשטאָרבען אַלס לאָרד. דאָס בעווײזט אַמבולטסטען די ווענדונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין ענגלאַנד בנוגע דעם דאָזיגען מלוכה־מאַן, אין פערלויף פון די לעצטע יאָהרען.

נאָך זײענדיג א סטודענט פון אָקספאָרדער אוניווערזיטעט האָט זיך אַסקוויט אַרויסגערוקט פון צווישען זײנע חברים אַלס א גלענצענדער רעדנער פון סטודענטישען פּאָליטישען קלוב. די פּאָליטישע בעוועגונג האָט אַסקוויט'ן מעהר פערכאַפּט ווי דער גאָט פון גערעכטיגקײט, וועמען אַסקוויט האָט זיך געוואָלט ווידמען. באַלד ווי ער איז פון דער ליבעראַלער ליסטע אין יאָהר 1886 אויסגעקליבען געוואָרען אין פּאַרלאַמענט האָט ער אַוועקגוואָרפען די יורידישע פּראַקטיק. ער האָט פערנומען די לינקע פּאָזיציע אין דער ליבעראַלער פּאַרטײ, איז אַרויסגעטרעטען אַלס אָנהענגער פון א גאַנצער רײהע סאָציאַלע רעפאָרמען, און גלאַדסטאָן האָט אין איהם געפונען א הײסען אָנהענגער פון אירלענדישען האָמרול (אויטאָנאָמיע), וועלכער האָט ווי בעקאַנט אָנגעטראָפען אויף א ווידערשטאַנד פון די ליבעראַלען אַלײן. אין יאָהר 1892 האָט גלאַדסטאָן פאָרגעלעגט אַסקוויט'ן דעם פּאָרטפעל פון אינערן־מיניסטער און פון דעם טאָג הויבט זיך אָן די מיניסטער־קאַריערע פון צוקונפטיגען פיהרער פון די ליבעראַלען. ער בלײבט אויך אינערן־מיניסטער אין קאַבינעט פון ראָזבער. און איז איבערגעגאַנגען אין אָפּאָזיציע ערשט דעמאָלט, ווען בראש פון דער ענגלישער רעגירונג האָט זיך ווידער געשטעלט לאָרד סאָלסבערי.

בלײבענדיג א ראַדיקאַלער ליבעראַל, האָט אַסקוויט פערבונדען דעם ליבעראַליזם מיט דער אידעע פון דער ענגלישער אימפּעריע און צוליב דעם איז צווישען איהם און דער מערהײט פון דער ליבעראַלער פּאַרטײ ענטשטאַנען א קאָנפליקט, וועלכער האָט געבראַכט צו דער בילדונג פון דער אַזוי־גערופענער אַסקוויט־גרופּע, וועלכע האָט זיך אָבער שפּעטער צוריק פעראײניגט מיט דער ליבעראַלער פּאַרטײ. ווען אין דעצעמבער 1905 איז געפאַלען באַלפורס קאָנסערוואַטיווער קאַבינעט און צו דער מאַכט זענען געקומען די ליבעראַלען, איז אַסקוויט געוואָרען פינאַנץ־קאַנצלער. מיט צווײ יאָהר שפּעטער, נאָכ'ן טויט פון ענגלישען פּרעמיער קעמפּבעל־באַנערמאַן איז אַסקוויט געוואָרען פּרעמיער. דער דאָזיגער פּעריאָד איז דער סאַמע שטורמישסטער אין אַסקוויטס פּאָליטישער טעטיגקײט, דעמאָלס איז ער אַרויסגעטרעטען געגען דער לאָרדען־פּאַלאַטע. דער קאָנפליקט האָט זיך אָנגעהויבען דערפון, וואָס צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון דעם ענגלישען פּאַרלאַמענטאַריזם, האָט די לאָרדען־פּאַלאַטע אין יאָהר 1909 אָפּגעוואָרפען דעם אַזוי־גערופענעם „לאָיד־דזשאָרדזש - בודזשעט". לאָיד דזשאָרדזש האָט דעמאָלס פערנומען דעם אַמט פון פינאַנץ־מיניסטער אין אַסקוויט קאַבינעט און האָט פאָרגעלעגט א בודזשעט מיט א דעפיציט פון 16 מיליאָן פונט שטערלינג, וועלכער האָט זיך געבילדעט דערפון, וואָס ס'זענען אַסיגנירט געוואָרען געוויסע סומען אויף אויסבויען דעם פלאָט. דער דאָזיגער דעפיציט האָט געדאַרפט, פערשטעהט זיך, געדעקט ווערען דורך שטײערען פון די פערמעגליכע קלאַסען. דער ביודזשעט איז אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן פּאַרלאַמענט. אָבער אין לאָרדען־הויז איז ער מיט 350 שטימען געגען 75 אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דער רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אָפּשטימונג האָט געמאַכט אין ענגלאַנד א רושם פון א באָמבען־אויפרײס. די אַלגעמײנע מײנונג איז געווען, אַז די לאָרדען־פּאַלאַטע האָט נישט קײן רעכט אָפּצוּוואַרפען קײן בודזשעט. ווי בעוואוסט, איז אין ענגלאַנד נישט פערהאַן קײן געשריבענע קאָנסטיטוציע, אָבער די קאָנסטיטוציע בעל־פּה ווײסט גישט פון אַזאַ רעכט. דעמאָלט האָט אַסקוויט אָנגענומען א קריגס - פּאָזיציע לגבי דער לאָרדען־פּאַלאַטע. אויף אַסקוויטס פאָרשלאַג האָט דער פּאַרלאַמענט אָנגענומען א פאָרשלאַג, אַז די לאָרדען האָבען פערגעוואַלטיגט די קאָנסטיטוציע און האָבען זיך אוזורפּירט די רעכט פון דער „פאָלקס־פאָרשטעהערשאַפט.

בײ די נאָהענטסטע וואַהלען צום פּאַרלאַמענט, וועלכע זענען פאָרגעקומען אונטער דער לאָזונג פון בעגרעניצטע רעכט פאַר דער לאָרדען־פּאַלאַטע, האָבען ווידער געזיגט די ליבעראַלען און אַסקוויט האָט אַדורכגעפיהרט א רעזאָלוציע, אַז די לאָרדען האָבען נישט קײן רעכט אָבצוּוואַרפען פינאַנציעלע געזעצען, און אַז יעדעס געזעץ, וועלכעס ווערט דרײ מאָל אָנגענומען אין פּאַרלאַמענט, געהט אַרײן אין לעבען, ווען עס ווערט אפילו אָבגעוואָרפען דורך דעם לאָרדען־הויז. לאָיד דזשאָרדזש'ס ביודזשעט איז ווידער אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן פּאַרלאַמענט, אָבער דאָסמאָל איז ער אויך אײנשטימיג אָנגענומען געוואָרען דורך די לאָרדען, וועלכע האָבען געוואָלט מיט דער דאָזיגער דעמאָנסטראַציע בעווײזען, אַז זײ געהען נישט געגען דער רעגירונג, נאָר זײ פאָדערען זײער רעכט צו קעגען אַפּעלירען צום פאָלק.

אַסקוויט'ס ווײטערדיגע טעטיגקײט איז פאָרגעקומען אונטער'ן צײכען פון דער וועלט־מלחמה. ער בלײבט פּרעמיער ביז מאַי 1915, ווען צווישען איהם און לאָיד דזשאָרדזש הויבען זיך אָן מײנונגס־פערשידענהײטען. אונטער זײן אָנפיהרונג בילדעט זיך א קאָאַליציע־קאַבינעט, צו וועלכען ס'געהערען קאָנסערוואַטיווען און אויך מיטגלידער פון דער אַרבײטער־פּאַרטײ. אָבער צום סוף 1916 זענען די חלוקי דעות צווישען איהם און לאָיד דזשאָרדזש אַזוי גרויס, אַז ער איז געצוואונגען געווען אָבצוטרעטען דעם פּרעמיער־שטוהל זײן געגנער. ער געהט אַוועק פון אַקטיווער פּאָליטישער טעטיגקײט און פיהרער פון די ליבעראַלען ווערט לאָיד דזשאָרדזש, אַסקוויט איז אפילו אין פערלויף פון עטליכע יאָהר נישט קײן מיטגליד פון פּאַרלאַמענט, אָבער בײ די צוגאָב־וואַהלען אין יאָהר 1920 קומט ער ווידער אַרײן אין פּאַרלאַמענט.

אין יאָהר 1925, ווען אַסקוויט שפּילט שוין נישט קײן שום פּאָליטישע ראָל שענקט איהם דער קעניג דעם טיטול לאָרד אָקספאָרד.

אַסקוויט איז געשטאָרבען אין עלטער פון 75 יאָהר.

אינטערעסאַנטע פּראָצעסען אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

אַ שרעקליכע געשיכטע פון ליבע, אײפערזוכט, מאָרד און חרטה.

די לענינגראַדער „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ" דערצעהלט:

„אַלעקסעיעוו, דער סטודענט פון דער לענינגראַדער סטאָליכער אַקאַדעמיע האָט געלעבט מיט זײן פרוי, אויך אַ סטודענטקע, ווי עס לעבען געוועהנליך די דורכשניטליכע סטודענטען: בײדע האָבען פלײסיג שטודירט, געהאָלפען אײנע די אַנדערע און האָבען זעהר אָפט נישט דערעסען. נאָר אָט האָט אײנמאָל — דאָס איז געווען אין יאָהר 1922 — אַלעקסעיעוו בעקומען די פאָלגענדע טעלעגראַמע:

„איך פאָהר אַרויס קײן מאָסקווע. קום מיך בעגעגענען אויפ'ן וואָקזאַל. פורסאָוו."

פורסאָוו איז געווען אַלעקסעיעוו'ס אַ חבר נאָך פון קינדהײט אָן. דאָס יונגע פּאָרעל האָט דעם חבר בעגעגענט אויפ'ן וואָקזאַל און האָט איהם אײנגעלאַדען צו פערפאָהרען צו זײ. פורסאָוו, זײענדיג אַ פרעמדער אין מאָסקווע, האָט די אײנלאַדונג גערן אָנגענומען.

אין דעם קלײנעם וואוינונגעל פון די אַלעקסעיעוו'ס איז גלײך געוואָרען לעבעדיג. אין דער פריה האָבען זיך אַלע דרײ געלערנט און אין די אָוונטען פלעגען זײ פערברענגען בײ אַ גלעזעל טהײ און פלעגען אָהן אַנ'אויפהער דיסקוטירען פערשידענע פראַגען. דאָס יונגע װײבעל האָט אַלץ אָפטער אָנגעהויבען וואַרפען אַ פרײנדליכען בליק אויף פורסאָוו'ן און האָט אין נעראַנק גענומען איהם פערגלײכען מיט איהר מאַן און אַזוי בײסלעכווײז איז זי געקומען צום שלוס, אַז פורסאָוו געפעהלט איהר אײגענטליך בעסער ווי איהר אײגענער מאַן.

אין אײן שעהנעם ווינטערדיגען פריה־מאָרגען האָט אַלעקסעיעוו אָפּגערופען זײן חבר אָן אַ זײט און איהם ערקלערט:

—מײן ווײב האָט מיך מעהר נישט ליב.

— נו? — האָט פורסאָוו געענטפערט מיט א פראַגע.

— זי איז פערליבט אין דיר.

— אַלזאָ?

— זאָל זי אַלײן זאָל בעשליסען, וואָס זי האָט צו טון.

מען האָט אַרײנגערופען דאָס יונגע ווײבעל און אַלעקסעיעוו האָט איהר געפרעגט:

— מיט וועמען ווילסטו בלײבען, מיט מיר אָדער מיט איהם?

די פרוי האָט אַרונטערגעלאָזט די אויגען און האָט שטיל געענטפערט:

— מיט איהם!...

אַלעקסעיעוו האָט גאָרנישט געזאָגט און איז אַרויס אין צווײטען צימער. ער האָט אַ סך געראויכערט און האָט א גאַנצען טאָג אַ צוטראָגענער אַרומגעשפּאַצירט איבער'ן צימער. שפּעט בײנאַכט האָט פורסאָוו אָנגעקלאַפּט צו אַלעקסעיעוו'ען אין צימער:

— מיר מוזען זיך אויס'טענה'ן!

אַלעקסעיעוו האָט געעפענט דאָס צימער. פורסאָוו האָט גלײך אין איהם אויסגעשאָסען און אַלעקסעיעוו איז געפאַלען טויט אויפ'ן אָרט.

עס איז אַרײנגעפאַלען די פרוי. פורסאָוו האָט א קרומען שמײכעל געטון.

—עס ווײך נישט אָפּ די האַרץ! דאָס גליק קומט נישט אַלע מאָל אומזיסט. מען דאַרף אָפּט צאָהלען פאַר איהם א טײערען פּרײז. דאָס לעבען געהערט צו די טאַפּפערע און מוטיגע!... מאַך גלײך דעם אויוען! לעג אַרײן וואָס מעהר האָלץ!...

די פרוי האָט אַרײנגעוואָרפען א פּאָר שײטלעך האָלץ אין אײווועלע און פורסאָוו האָט זיך גלײך גענומען צוהאַקען דעם טויטען קערפּער פון זײן קינדהײט־פרײנד אויף שטיקער. א גאַנצע נאַכט האָט דאָס פײער געפלאַקערט און פורסאָוו מיט אַלעקסעיעוו'ס יונגע ווײבעל זענען געזעסען לעבען אויוועלע אַרומגענומען און האָבען צוגעקוקט ווי די פײער־צונגען האָבען אַרומגעלעקט די לעצטע שטיקלעך פון דעם, וואָס האָט נאָך מיט אַ פּאָר שטונדען צוריק געהײסען „דער סטודענט אַלעקסעיעוו".

און ווען ס'איז אָנגעקומען דער פריה־מאָרגען איז די פרוי אַוועק אין דער מיליץ און האָט געמעלדעט אַז איהר מאַן איז אין דער פריה אַוועק אויף יאַגד און ער האָט זיך נישט צוריקגעקעהרט אַהײם.

עס זענען פאַראיבער נאָך עטליכע מאָנאַטען. דאָס יונגע פּאָרעל האָבען זיך פערשריבען אַלס מאַן און פרוי. די ביר־געריגן אַלעקסעיעווא איז שוין איצט געוואָרען „בירגערין פורסאָוואַ" און אין זײער קלײנער וואוינונג האָבען ווידער געקלונגען פרעהליכע, לוסטיגע שטימען.

אַזוי זענען אַוועק מאָנאַטען און יאָהרען גאַנצע פינף יאָהר איז פאַראיבער זינט אַלעקסעיעוו'ס קערפּער איז פערברענט געוואָרען אין אײווועלע. דאָס יונגע פּאָרעל האָט געלעבט שטיל און פרײדליך. פורסאָוו האָט פאַר דער צײט געענדיגט די לענינגראַדער סטאָליכע אַקאַדעמיע און איז געוואָרען אַ לעהרער, אויך זײן פרוי האָט פערענדיגט שטודירען און ווען אַלע עקזאַמענס איהרע זענען פאַראיבער, זענען זײ בײדע דער מאַן און די פרוי אַוועק צום פּראָקוראָר און געמעלדעט.

— אונזער גליק האָבען מיר אויסגעבויט אויפ'ן בלוט פון אַ צווײטען מענשען און מיר ווילען דעריבער איצט אָפּגעבען דין וחשבון פאַר דעם!...

די טעג האָט דער מאָסקווער געריכט בעטראַכט זײער פּראָצעס.

— אַנערקענט איהר זיך פאַר שולדיג? — האָט דער פאָרזיצער פון געריכט געפרעגט פורסאָוו'ן.

פורסאָוו האָט אָנגעפאַנגען נערוועז צו פינטלען מיט די אויגען און האָט געענטפערט:

— יאָ, אָבער איך האַלט, אַז די ערמאָרדונג פון מײן חבר איז געווען נישט מעהר ווי אַ „טראַגישע מיספערשטענדניש.

דאָס געריכט האָט געפונען, אַז דאָס פערברעכען איז געווען נישט קײן „טראַגישע מיספערשטענדניש", נאָר אַ „בעוואוסטזיניגער מאָרד, וואָס איז דיקטירט געווען פון נידעריגע מאָטיווען" און האָט פער'משפּט פורסאָוו'ן צו 10 יאָהר טורמע און די פרוי צו 3 יאָהר טורמע.

אַנ'אינטערעסאַנט בילדעל אין מינסקער יודישען געריכט

פון מינסקער יורישען געריכט שרײבט מען דעם מאָסקווער „עמעס".

„פאַניע קאַפּלאַן — אָט די אויסגעדאַרטע, פער'חושכ'טע יורענע, וואָס שטעהט איצט פאַר'ן געריכט, — איז אַמאָל געווען אַ יונג שעהן מײדעל, דאָס שעהנסטע נישט נאָר אויף נײ־ראָמאַנאָווער גאַס, נאָר אין גאַנצען שטאָט־טײל. די ערשטע צײט, וואָס זי האָט חתונה

(ווײטער זעה 7-טע זײט).

לאדז
21 פעברואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
21 פעברואר 1928

21
דינסטאג
ל
שבט תרפ"ח

פעברואר
זון-אויפגאנג 7.13
זון-אונטערגאנג 4.32
לענג פון טאג 8.19

די בוי-אקציע פון ארבייטער-הייזער.

(מ) דער קאנקורס וואס דער מאגיסטראט האט אויסגעשריבען אויף צו בויען 2 קאמפלעטען ארבייטער-הייזער אין קאנסטאנטין און ניי-ראקיטשע, האט ארויסגערופען א גרויסע פראינטערעסירונג אין די פאכמענישע קרייזען.

דער זשורי בעשטעהט פון 11 פערזאן: 5 פארשטעהער פון קאמיטעט צו בויען וואוין-הייזער, 1 דעלעגאט פון מיניסטעריום פאר עפענטליכע ארבייט, 1 פארשטעהער פון דער קרייז-דירעקציע פאר עפענטליכע ארבייט, 2 פארשטעהער פון ארכיטעקטען-קרייז אין ווארשא און 2 פארשטעהער פון לאדזער ארכיטעקטען-קרייז.

אומזיסטע קינא-פארשטעלונגען פאר שול-קינדער.

(מ) די בילדונגס-און-קולטור-אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט בעשלאסען, כדי צו פערלייכטערן דאס לערנען פון געאגראפיע אין די פאלקס-שולען, צו דעמאנסטרירען פאר די קינדער אומזיסט פערשידענע קינא-בילדער אויף געאגראפישע טעמעס.

פערזענליכעס

(או) ווי מיר דערוויסען זיך פון געריכטס-קרייזען, איז דער וויצע-פרעזעס פון קרייז-געריכט, ריכטער וויטקאווסקי בעשטימט געווארען אלס מיטגליד פון דער אויסערגעוועהנליכער קאמיסיע צום קאמף מיט מיסברויכען אין ווארשא.

פערשידענעס.

אברהם בן זעליג לייזעראוויטש, ווערט געבעטען צו הרב סג"ל, (פאלודניאווא 25) ער קען קומען יעדען טאג פון 9—10 פריה.

א בלוטיגער אנפאל אין גאס.

(§) נעכטען אין די אווענד-שעה'ן זענען 3 שכורים: קראוושיק, פאלאק און נאוויצקי אויף קאפערניק-גאס אין כאיני בעפאלען, דעם 30-יעהריגער קראוושיק, און איהם אריינגעשטאכען א מעסער אין ברוסט און בכלל אנגעהויבען איהם שטארק פייניגען, אויסשניידענדיג איהם שטיקער פלייש פון די הענד, פיס און אנדערע טיילען פון קערפער. אין א האפנונגס-לאזען צושטאנד האט מען דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די בלוטיגע אנפאלער זענען ארעסטירט.

ביי די קירזשנער-מייסטער.

היינט אין אווענט קומט פאר אין אייגענעם לאקאל (פאלודניאווא 4) די אלגעמיינע פערזאמלונג פון קירזשנער-מייסטער-פעראיין. אויף דער טאג-ארדנונג שטעהען וויכטיגע פראגען, ס'וועלען אויך פארקומען וואהלען פון א פערוואלטונג.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) ק. כאנדזשינסקי (פיעטרקאווער 164); ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50); וו. סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19); ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26); י. זונדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25); מ. קאספערקעוויטש (זגיערסקא 54); ס. טראווקאווסקא (בושעזשינער 50).

הכנות צו די סיים-וואהלען.

ארעסטירט יאן האנעמאן.

(ב) נעכטען איז ארעסטירט געווארען דער הויפט-קאנדידאט פון דער ליסטע 34 (אונאפהענגיגע סאציאליסטישער פארטיי) יאן האנעמאן. האנעמאן איז ארעסטירט געווארען ביים באן-הויף, ווען ער איז אנגעקומען פון בידגאשטש, וואו ער איז ארויסגעטרעטען אויף וואהל-מיטינגען. גלייכצייטיג איז ביי האנעמאנען אין דער וואוינונג אדורכגעפיהרט געווארען א שטרענגע רעוויזיע.

פונאנדערגעלאזט א פועלי-ציוניסטישען מיטינג.

אויף זונטאג האט דער פועל-ציון-וואהל-קאמיטעט נערופען א מיטינג פון יוגענטליכע ארבייטער אין זאל פון דער געזעל. אווענט-קורסען פיראמאוויטשא 14. גלייך ווי דער מיטינג האט זיך געעפענט און ה' זילבערבערג האט אנגעהויבען רעדען, איז אריינגעקומען פאליציי און פונאנדערגעלאזט דעם מיטינג.

מיטינגען פון בונד.

זונטאג אינדערפריה איז אין „קאלאסעאום" פארגעקומען א מיטינג פון טראנספארט-ארבייטער, נאכט-וועכטער, באלען-פאקער און אפפאל-זאמלער. ס'זענען ארויסגעטרעטען מיט רעדעס די ראטמענער ליכטענשטיין, מילמאן און זעלמאנאוויטש. צום סוף איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער בונדישער ליסטע נ' 4.

דעלזעלבען טאג אין אווענד איז אין פילהארמאניע פארגעקומען דער לעצטער קארוזעל-וואל-מיטינג. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה זיבערט און ליכטענשטיין.

* * *

דער בונדישער וואהל-קאמיטעט ארדענט איין פרייטאג אין אווענד אין קינא „אימפעריאל" א פייערליכען קאנצערט-וואהל-מיטינג ספעציעל פאר די מיטגלידער פון די פראפ. פעראיינען מיט זייערע וואהל-בערעכטיגטע משפחה-מיטגלידער.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ה' ערליך פון ווארשא און ראטמאן ליכטענשטיין. א חוץ דעם וועלען ארויסטרעטען פארשטעהער פון אלע פראפ. פעראיינען.

אונטערנעהמונגען אין רעגירונגס-הייזער אונטערליגען נישט דעם לאקאטארען-שוץ.

נייע פעראָרדנונג פון מלוכה פרעזידענט.

לויט'ן געזעץ וועגען לאקאטארען-שוץ פון 11-טען אפריל 1924 אונטערליגען נישט דעם לאקאטארען-שוץ געביידעס, וועלכע האבען רעם ערשטען אפריל 1924 שוין געהערט דער רעגירונג אדער א קאמונאלער אינסטיטוציע, וואס זענען בעשטימט געווען צו מיליטערישע צוועקען און אין וועלכע דאס וואוינען פון ציווילע פערזאנען איז נישט דערלאזבאר צוליב דער מלוכה-זיכערהייט.

קיין שום אנדערע בעגרענצונגען האבען בנוגע מלוכה-הייזער נישט עקזיסטירט.

די נייע פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט, וועלכע איז ערשינען אין נומער 15 פון „דז. אוסט." פיהרט-איין נייע בעגרענצונגען, וועלכע קאנען שטעלען אין א שווערע לאגע א גאנצע רייה אונטערנעהמונגען.

נעמליך: דעם לאקאטארען-שוץ אונטערליגען נישט געשעפטען, ווארשטאטען, פאבריקען, וועלכע געפינען זיך אין רעגירונגס-הייזער, וואס האבען דעם ערשטען אפריל 1924 געהערט דער רעגירונג. דער לאקאטארען-שוץ בלייבט חל אויף אזעלכע הייזער נאר אין פאל, אויב דארט געפינען זיך פריוואטע וואוינונגען. אויב געשעפטען, ווארשטאטען אדער פאבריקען זענען אפילו געענדערט געווארען אויף פריוואט-וואוינונגען אבער אהן דעם הסכם פון דער רעגירונג, אונטערליגען זיי אויך נישט דעם לאקאטארען-שוץ.

די רעגירונג האט דאס רעכט אבצוזאגען די אויבענדערמאהנטע לאקאטארען מיט דריי חדשים, א האלב יאהר, אדער א יאהר פריהער, אפהענגיג פון דעם, צי דאס דירה-געלד ווערט געצאהלט מאנאטליך, יעדען קווארטאל, אדער יעהרליך.

די נייע פעראָרדנונג האט א ספעציעלע בעדייטונג פאר די אונטערנעהמונגען, וועלכע געפינען זיך אין די הייזער פון פ.ק.א. אדער אנדערע מלוכה-הייזער, און וואס זענען אויסגעבויט געווארען פאר'ן ערשטען אפריל 1924. די הייזער, וועלכע זענען שפעטער אויסגעבויט געווארען אונטערליגען בכלל נישט דעם לאקאטארען-שוץ אזוי ווי אלע אנדערע נייע הייזער'

א גרויסע פאבריק-שרפה.

(—) נעכטען ארום האלב 5 פארטאג האט פלוצים אויסגעבראכען א שרפה אין דאמאנאוויטש'ס פאבריק אויף לויזא גאס 56. דאס פייער האט אין בליץ-שנעל ארומגעכאפט דעם פארטער און ערשטען שטאק פון דער געביידע און ווען עס איז אנגעקומען די ערשטע אפטיילונגען פון די פייערלעשער איז שוין דער גאנצער פאבריק-בנין געשטאנען אין פלאמען. די אקציע פון די פייערלעשער איז בעשטאנען נאר אין לאקאליזירען דאס פייער, וואס האט זיך אויך איינגעגעבען. די שרפה האט געדויערט ביז 8 א זייגער אינדערפריה.

פון דער פאבריק איז געבליבען א חורבה.

אויפ'ן ארט פון געשעהעניש זענען באלד אנגעקומען די אויספארשונגס-מאכט: וויצע-אינספעקטאר ניעדזשעלסקי, קאמיסאר ווייער, אספיראנט קלימעק, און באלד גענומען אדורכפיהרען אן אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען די סבות פון דער שרפה.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די שרפה האט אויסגעבראכען אין דער שפינעריי אויפ'ן ערשטען שטאק וואס איז ארענדירט דורכ'ן ה' מ. דאטקאפף. פון אן עלעקטרישען פונק ביי דער מאשין האט זיך אנגעכאפט א פאק וואטע און נאכדעם דער טראנסמיסיע פאס; דאס פייער האט זיך איבערגעווארפען אויפ'ן צווייטען שטאק, וואו עס זענען, צום אומגליק, געווען געזאמעלט א סך אייל און מאשין-שמירעכטס. פונ'ם ערשטען שטאק איז דאס פייער אריבער אויפ'ן צווייטען, וואו עס געפינט זיך די וועבעריי פון בראנדאסקי.

—o—

מאנס געוועזן א 9-יעהריג יודיש מיידעלע.

דער 16-יעהריגער אויסוואורף איז ארעסטירט.

(§) נעכטען איז אויף פאביאניצקא 100 פארגעקומען א מיאוס סעקסועל פערברעכען. דער 16-יאהריגער סטאניסלאוו אלעזשאלקע, וועלכער וואוינט אין דעמזעלבען הויז האט פארנארט אין קלאזעט אריין דאס 9-יעהריגע יודישע מיידעלע רחל ספיטשאק, וועלכע האט זיך געשפילט אויפ'ן הויף און האט זי פערגוואלטיגט. דאס מיידעל איז מיט א שרעקליך געוויין ארויפגעלאפען אין שטוב און דערצעהלט די עלטערן, וואס איז פארגעקומען, גלייכצייטיג האט זיך דאס קינד בעקלאגט אויף שרעקליכע שמערצען. די עלטערן, פעסטשטעלענדיג, אז דאס קינד איז אויף א שרעקליכען אופן פערגוואלטיגט געווארען, האבען וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי. נאכ'ן אדורכפיהרען די ערשטע אויספארשונג איז דער מינדיעהריגער אויסוואורף ארעסטירט געווארען.

—o—

א בודקע — א דירה.

פאליציי פערזיגעלט די טיר, האקט דער ווירט אויס א צווייטע טיר און וואס דערפון איז ארויסגעקומען.

(—) דער הויז-ווירט פון וואלבארסקא גאס ה' אברהם גרינבוים האט בעקומען פון מאגיסטראט אן ערלויבניש צו בויען לויט א געוויסען פלאן א בודקע אויף פערקויפען זאדע-וואסער. דער ווירט האט די בודקע אויסגעבויט מיט א קיך און אנדערע וואוין-איינריכטונגען און אפגעגעבען די נייע דירה, הגם אהן פענסטער א לאקאטאר. די פאליציי האט דעם לאקאטאר ארויסגעזעצט און די דירה פערזיגעלט. דער ווירט איז דאן געפאלען אויף א מאדנעם איינפאל: דעם זיגעל טאר מען נישט אראפרייסען, דאס יוויסט יעדער, אבער אז מען וויל דעם לאקאטאר צוריק אריינזעצען אין דער דירה קען מען דאך אויסהאקען אנ'אנדערע טיר.

דער ווירט האט עס טאקי אזוי געטאן — אויסגעהאקט א טיר פון דער אנדערער זייט בודקע און צוריק אריינגעפיהרט דעם לאקאטאר.

פאר דעם קלוגען איינפאל האט דער ווירט נעכטען בעקומען א חודש טורמע און באלד פונ'ם געריכט איבערגעפיהרט געווארען אין טורמע אפצוזיצען די שטראף.

די ערצטליכע לאבאראטאריע
פון ד"ר מעד.
ST. HURWICZ
(אנאליזען פון אורין, בלוט, קאל א. אז. וו. אונטערזוכונגען פון געשווירען, ראק, אויסשיילונגען א. אז. וו.)
איז איבערגעטראגען געווארען אויף
WSCHODNIA 76
(רוג נארוטאוויטש-גאס) טעל. 53-30.

פון געריכט.

„לאפובקע" און שמוגעל.

(—) ה' חיים זינגער האט מיט א צייט צוריק געוואלט אנגעבען אויף באגאזש א וואליזקע. די האלטונג פון זינגערן, ווי אויך די וואליזקע האט זיך דעם דעזשורנעם פאליציאנט אויסגעוויזען פערדעכטיגט און ער האט געהייסען די וואליזקע עפענען. ה' זינגער האט געפרובט אפבעטען און אנגעבאטען דעם פאליציאנט 10 זלאטעס „לאפובקע". דער פאליציאנט האט זיך נישט געלאזט איבערקויפען און דאך געפאדערט די וואליזקע צו עפענען. די וואליזקע, האט זיך ארויסגעוויזען, איז געווען פול מיט געשמוגעלטען טאבאק. ה' חיים זינגער איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט פאר'ן שמוגלען טאבאק און פאר פרובען איבערקויפען א פאליציאנט.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס פון חיים זינגער פאר וועלען איבערקויפען דעם פאליציאנט.

דאס געריכט האט פער'משפט דעם בעשולדיגטען אויף 2 חדשים טורמע. דער פראצעס וועגען טאבאק שמוגלען דארף נאך פארקומען.

ארעסטירט איז לאדז א ווארשאווער אפעריסט.

(—) דער בעאמטער פון שטיקגאלד'ס באנק-געשעפט איזאק גאלדמאכער אין ווארשא האט בעקומען צו רעאליזירען א טשעק אויף 105 דאלאר אין דער לאדזער האנדעלס-באנק.

גאלדמאכער האט דעם טשעק רעאליזירט, אבער דאס געלד האט ער צוגענומען פאר זיך און ענטלאפען. די פאליציי האט איהם ארעסטירט אין לאדז און אפגעפיהרט קיין ווארשא.

אונטער די רעדער פון א צוג.

(או) אויף דער באהן-ליניע הינטער פיעטריקאוו האט מען געפונען דעם 14-יעהריגען וואצלאוו ווערנער מיט א אפגעשניטענער האנד. ווי ס'זעהט אויס האט דער דורכגעהענדער צוג איבערגעפאהרען ווערנערן.

בריף אין רעדאקציע.

געאכטעטער הער רעדאקטאר!

זייט אזוי העפליך און ערלויבט מיר אויף די שפאלטען פון אייער חשוב'ער צייטונג צו פערעפענטליכען פאלגענדע שורות:

אזוי ווי דער אלגעמיינער יודיש-נאציאנאלער וואהל-בלאק האט מיר צוגעשיקט אנ'איינלאדונג ארויסצוטרעטען מיט רעפעראטען אין אייניגע עפענטליכע לאקאלען, ערקלער איך, אז צו דעם דערמאנטען וואהל-בלאק האב איך קיין שום שייכות נישט און די איינלאדונג איז מיר מן הסתם צוגעשיקט געווארען צוליב א מיספערשטענדניש.

מיט'ן קאלעגיאלען גרוס
יהושע אינפעלד.

ענטדעקט שטיין-קויהלען אין לאָדזער סביבה.

(§) אַ גרויסע סענסאַציע האָט אַרויסגערופען אין לאָדז, און ספּעציעל אין די אינדוסטריעלע ספערען, די ידיעה, אַז נישט ווייט פון לאָדז אין דאָרף רעגני לעבען קאָלושקי האָט מען ענטדעקט גרויסע שטחים פון שטיין-קוילען.

די סענסאַציאָנעלע ענטדעקונג איז פאָרגעקומען אויף פאָלגענדען אופן:

אין רעגנע, אונטער קאָלושקי, האָבען אַ גרופּע ערד-אַרבייטער געגראָבען אַ פלומפּ. אין דער טיף פון 60 מעטער האָבען זיי אָנגעטראָפען אויף שטיין-קוילען. וועגען דער אונגעוועהנליכער ענטדעקונג האָבען די אַרבייטער מיטגעטיילט דער מאַכט.

צו מאָרגענס זענען אויפ'ן אָרט אָנגעקומען דער מאַיאָר פון דער מיליטערישער זשאַנדאַרמעריע ה' רייסער מיט'ן מאַיאָר יאָססע און זיך איבערצייגט, אַז די אַרבייטער האָבען ווירקליך אָנגעטראָפען אויף שטיין-קויהלען 8 מעטער דיק. מען האָט באַלד אָרגאַניזירט נאָך אַ גרעסערע גרופּע ערד-אַרבייטער און גענומען גראָבען ווייטער און אין פערשידענע ערטער, אויך ווייטער אָנגעטראָפען אויף קוילען. עס איז אַ סברה, אַז די קויהלען ציהען זיך אויף אַ ווייטען שטח. דאָס ווייטערע גראָבען דויערט. אויפ'ן אָרט זענען אַרויסגעפאָהרען ספּעציאַליסטען בערג-אינזשעניערען, וועלכע דאַרפען אויספאָרשען די קוואַליטעט פון די קויהלען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער ענטדעקונג ספּעציעל פאַר לאָדז, ערוואַרט מען דאָ די ווייטערע אויספיהרונגען פון דער עקספּערטיזע מיט גרויס שפּאַנונג.

נעכטיגער פּאָליטישער פּראָצעס.

(—) אונטער'ן פאָרזיץ פון ריכטער קאָזלאָווסקי אין בעזיץ פון די ריכטער קאָמאַרניצקי און אָלבזשימסקי האָט זיך נעכטען אָנגעהויבען אין קרייז-געריכט דער פּראָצעס געגען 6 שילערינס פון 7 און 8 קלאַס פון אַזשעשקאָוואַ און סאַבאַלעווסקאַ'ס גימנאַזיומס. די שילערינס ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער יוגענד-פּאַרטיי און אין פערשפּרייטען נישט לעגאַלע ליטעראַטור.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק געפינען זיך: העלאַ זאַלצמאַן, ראָזענפאַרב, רוזשאַ ניעכטיצקאַ, לאה שניידערמאַן, דאַווידאָוויטש און בירענבוים.

די ערשטע 4 זענען צום געריכט געבראַכט געוואָרען פון דער טורמע; דאַווידאָוויטש און בירנבוים זענען אַרויסגעלאָזט געוואָרען אויף קויציע. די לעצטע צוויי פערטיידיגט אַדוואָקאַט רוף פון וואַרשאַ און ביליק פון לאָדז. די ערשטע 4 — ווערען פערטיידיגט פון אַדוואָקאַט פאַרעל.

דער בעשולדיגונגס-אַקט וואַרפט פאָר די שילערינס, אַז זיי האָבען געבילדעט קאָמוניסטישע יאַטשעיקעס אין די גימנאַזיעס צווישען די שילער.

אַ לענגערע אָבסערוואַציע האָט געבראַכט צום אַרעסט פון די שילערינס, וועלכע געפינען זיך איצט אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק.

בעת דער רעוויזיע אין די וואוינונגען פון די אַרעסטירטע האָט מען געפונען אַ סך נישט לעגאַלע ליטעראַטור.

נאָכ'ן אויסהערען די עדות האָט בעקומען דאָס וואָרט דער פּראָקוראָר, וועלכער פאָדערט אַ שטרענגע שטראָף פאַר די בעשולדיגטע. דערויף האָבען גערעדט די פערטיידיגער. דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגען ווערען היינט אַ 12 זייגער בייטאָג.

לוין-אַרבייטער אין אינדוסטריע און האַנדווערק אין תל-אביב און ירושלים.

תל-אביב. דער סטאַטיסטישער אַמט פון דער אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע האָט דורכגעפיהרט אין יאַנואַר אַ ציילונג פון די תל-אביב'ער בעשעפטיגטע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע, בכדי פעסטצושטעלען די שינוים, וואָס זענען פאָרגעקומען אין לעצטען האַלבען יאָהר פון קריזיס.

אין 81 פּריוואַטע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען זענען פערעגיסטרירט געוואָרען 1465 בעשעפטיגטע לוין-אַרבייטער (מאַי 1927 נאָר 1077 בעשעפטיגטע לוין-אַרבייטער). דערפון: אין 9 מעטאַל-אונטערנעהמונגען 250 אַרבייטער (אין מאַי 1927 — 255 אַרבייטער); 7 לעדער — 90 אַרבייטער (דאַן 48); 10 שפּייז-פּראָדוקטען (אַ חוץ בעקערייען) 327 (דאַן 241); 15 דרוקערייען 120 (86); 4 מעכאַנישע טישלערייען — 84 (71) 5 בוי-מאַטעריאַל — 23 (—); 12 טעקסטיל — 277 (221) און 14 פערשידענע אַנדערע אונטערנעהמונגען מיט 94 אַרבייטער (דאַן 67).

אַ חוץ דעם האָבען אין 23 אינדוסטריעלע אַרבייטער קאָאָפּעראַטיוען געאַרבייט 213 אַרבייטער. אין 13 קאָאָפּעראַטיווע טראַנספּאָרט-אַרבייטער קבוצות 282 אַרבייטער און 30 איינצעלנע פורמאַנעס. צווישען די 13 טראַנספּאָרט-אַרבייטער-קאָאָפּעראַטיוען איז פאַרהאַן איין קאָאָפּעראַטיוו „גלי אביב" מיט 75 חברים (פּערזאָנען-אויטאָבוסען-פערקעהר אין תל-אביב און יפו), „המוביל" (פאַר לאַסט-פערקעהר) 35 חברים, די קבוצה, וואָס פיהרט משא פון האַפען (32 חברים) און טראַנספּאָרט מיט קעמלען (28 חברים).

אויך אין האַנדווערק זענען נאָר פערעגיסטרירט געוואָרען די לוין-אַרבייטער. אייגענטימער, וואָס אַרבייטען אויך אַליין האָט מען נישט פערעגיסטרירט. עס זענען פערעגיסטרירט געוואָרען 234 האַנדווערקערייען מיט 460 לוין-אַרבייטער (אין מאַי 1927 נאָר 234 אַרבייטער). פון די 234 אונטערנעהמונגען זענען געווען 18 בעקערייען מיט 40 לוין-אַרבייטער, 44 סטאָלער-ווערקשטאַטען מיט 76 לוין-אַרבייטער, 33 שוסטער-וואַרשטאַטען מיט 66 אַרבייטער, 55 שניידערייען מיט 107 לוין-אַרבייטער, 16 פריזיר-אַנשטאַלטען מיט 24 אָנגעשטעלטע א.א.

אין אינדוסטריע, האַנדווערק און טראַנספּאָרט זענען בכן געווען בעשעפטיגט אין יאַנואַר 1928 2441 לוין-אַרבייטער.

צו דער גלייכער צייט ווי אין תל-אביב איז אויך אין ירושלים אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ ציילונג פון די בעשעפטיגטע לוין-אַרבייטער. אין ירושלים איז נישט דורכגעפיהרט געוואָרען קיין אַלגעמיינע ציילונג. עס זענען נאָר פערעגיסטרירט געוואָרען די אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, די האַנדווערקערייען, די עפענטליכע אַרבייטען און די בוי-טעטיגקייט. ביי די בוי- און עפענטליכע אַרבייטען זענען פערעגיסטרירט געוואָרען אויך די אַראַבישע אַרבייטער.

אין אינדוסטריע און האַנדווערק זענען געווען בעשעפטיגט 1258 לוין-אַרבייטער, דערונטער 120 אַרבייטערינס, 259 יוגענטליכע אַרבייטער און 47 יוגענטליכע אַרבייטערינס, ווי אויך 5 אַראַבישע אַרבייטער. לויט פאַכען זענען די לוין-אַרבייטער אין ירושלים געווען פערטיילט ווי פאָלגט: טישלעריי 157 אַרבייטער (93 יוגענדליכע און 3 אַראַבער); שניצעריי 87 אַרבייטער, 1 אַרבייטערין, 41 יוגענטליכע אַרבייטער און 10 אַרבייטערינס; דרוקערייען — 68 אַרבייטער און 6 יוגענטליכע; בעקערייען 55 אַרבייטער און 3 יוגענטליכע; שלאָסערייען 61 אַרבייטער און 42 יוגענטליכע; שמידערייען 34 אַרבייטער און 14 יוגענטליכע; שוסטערייען 162 אַרבייטער, 22 יוגענטליכע און 2 אַראַבער; טעקסטיל, שניידעריי און שטיקעריי 36 אַרבייטער, 53 אַרבייטערינס און 13 יוגענטליכע אַרבייטערינס א.אַ.וו. ביי בוי-אַרבייט זענען פערעגיסטרירט געוואָרען בעשעפטיגטע 892 אַרבייטער, 4 יוגענטליכע און 497 אַראַבישע אַרבייטער. ביי שאָסעען און אַנדערע עפענטליכע אַרבייטען האָבען געאַרבייט 29 יודישע און 57 אַראַבישע אַרבייטער.

צוזאַמען זענען פערעגיסטרירט געוואָרען 2353 בעשעפטיגטע יודישע לוין-אַרבייטער אין דער אינדוסטריע, האַנדווערק, בוי און עפענטליכע אַרבייטען, ווי אויך 746 אַראַבישע אַרבייטער.

איטאַליענישע פלאָט-דעמאָנסטראַציע ביי טאַנזשער

רוים, 20. (ספּ. טעל.) ווי ס'טיילט מיט „קאָריעראַ דע לאַ סעראַ" האָט דער מיניסטאָרען-ראַט בעשלאָסען צו מאַכען אַ פלאָט-דעמאָנסטראַציע פאַר די ברעגען פון טאַנזשער.

2 קאַנאָניערקעס זענען אַרויסגעפאָהרען אין די מאַראָקאַנישע וואַסערן.

פאַר אַנ'אַמנעסטיע אין דייטשלאַנד.

בערלין, 20 (אַ.וו.) אין רייכסטאַג איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ פאָרשלאַג וועגען אַמנעסטיע פאַר פּאָליטישע אַרעסטירטע, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען פאַר'ן 11 יאַנואַר ה. י.

די פּרעסע האַלט אַז אויב דער פאָרשלאַג זאָל אַדורכגעהען, וועט עס בעדייטענד אָבשוואַכען די אָנגעשטרענגטע בעציהונגען.

ווינטער-פאָהר-פּלאַן

גילטיג ביז דעם 16-טען מאַי 1928.

לאָדז-קאַלישער באַהן:

געהען אָפּ קיין:

- וואַרשאַ 8.14, 6.41, 7.14, 13.15, 13.47, 19.13.
- פּויזען 8.00, 12.04, 12.57, 21.58, 23.14.
- קראַקאָ 20.35.
- פּויזען (דורך קוטנאָ) 9.05, 23.58.
- דאַנציג 20.15.
- קעמפּנאָ—לעשנאָ 2.01.
- אָסטראָוו 18.35.
- קאָלושקי 8.10.
- לעמבערג 15.25.
- לאָוויטש 19,38.
- ציעכאַצינעק 9.03.
- פּלאָצק 20.15.
- לובלין 15.25.
- קאַטאָוויץ 20.35.
- קוטנאָ 14.00.

קומען אָן פון:

- וואַרשאַ 1.46, 10.39, 11.56, 12.44, 21.43, 23.06.
- פּויזען 6.33, 6.59, 13,32, 18.40, 19.05.
- קראַקאָ 6.38.
- פּויזען (דורך קוטנאָ) 8.43, 13.45.
- דאַנציג 8.43.
- קעמפּנאָ—לעשנאָ 2.59.
- אָסטראָוו 8.53.
- קאָלושקי 18.05.
- לעמבערג 10.40.
- לאָוויטש 7.43.
- ציעכאָצינעק 20.13.
- פּלאָצק 20.13.
- לובלין 10.40.
- קאַטאָוויץ 6.38.
- קוטנאָ 22.05.

לאָדז-פאַבריקס-באַהן:

געהען אָפּ קיין:

- וואַרשאַ 1.40, 7.50, 11.50, 14.25, 15.20, 18.05, 18.55, 20.10.
- קראַקאָ און לעמבערג 15.20, 20.10, 23.45.
- קאָלושקי (פערבונדען מיט טאָמאַשאָוו און פּיעטריקאָוו) 1.40, 7.00, 11.50, 14.25, 15.20, 18.05, 20.10, 23.45.
- סקאַרזשיסקאָ 1.40, 15.20, 19.10.
- סאָסנאָוויץ 1.40, 11.50, 14.25, 15.20, 20.10, 23.45.
- טשענסטאָכאָוו 16.25.
- טאַרנאָברזשעג 9.30

קומען אָן פון:

- וואַרשאַ 1.55, 4.40, 10.40, 14.40, 16.33, 22.15, 22.45.
- קראַקאָ און לעמבערג 4.40, 7.21, 20.25.
- קאָלושקי (פערבונדען מיט טאָמאַשאָוו און פּיעטריקאָוו) 1.55, 4.40, 7.21, 8.15, 10.40, 14.40, 20.25, 22.15.
- סקאַרזשיסקאָ 4.40, 10.40, 13.25.
- סאָסנאָוויץ (פערבונדען מיט קריניץ) 4.40, 7.21, 14.40, 20.35.
- טשענסטאָכאָוו 9.35.
- טאַרנאָברזשעג 19.55.

אַ מחלוקה ביי'ם עמוד.

ווי אַזוי דער סוף-פּסוק האָט זיך אָפּגעשפּילט אין געריכט.

אַנ'אַלט יודיש שפּריכוואָרט זאָגט: אַ מזל, אַ שענק, אַ קרענק דרעהט זיך איבער... איך, פון מיין זייט, וואָלט נאָך צוגעגעבען רוהם. ווייל אויך צו רוהם ווי צו יעדער זאַך אין לעבען, דאַרף מען האָבען מזל... יש קונה עולמו פּ־עה אחת — פערהאַנען מענשען, וועלכע ווערען בעריהמט איבער נאַכט, אַ שטייגער, ווי שטיינער, טשעמבערלין. און פערהאַנען ווידער מענשען, וואָס אַרבייטען דעם גאַנצען לעבען אויף אַביסעל רוהם און קענען זיך קיינמאָל דערצו נישט דערשלאָגען... און גראָד, ווי עס געהט יחידים, אַזוי געהט עס אויך די קהלות: פערהאַנען שטעטלעך, וועלכע האָבען זיך קונה שם געווען אויף דער וועלט; און פערהאַנען ווידער שטעטלעך, וואָס נישט מען הערט און נישט מען ווייסט פון זיי. נאָר נישט דאָס בין איך אויסען.

לאַסק געהער צו דער קאַטעגאָריע שטעטלעך, וואָס זענען אַמאָל בעריהמט געווען, נאָר זייט קנייפּלעך זענען אַראָפּ פון האַנדעלס-מאַרק, האָט לאַסק אויך פערלוירען דעם אַמאָליגען גלאַנץ און וואָלט אודאי פערגעסען געוואָרען, ווי אַ סך אַנדערע שטעטלעך, ווען נישט דער משפט אין היגען קרייז-געריכט...

אָפּגעשפּילט האָט זיך די מעשה אין לאַסק, פערגאַנגענעם חול-המועד סוכות. פאַרטאָג, ווען דער הימעל איז נאָך געווען איינגעהילט אין תכלת, האָט זיך ה' נתן נאָסקאָוויטש אַראָפּגעכאַפּט פון געלעגער, גענומען טלית און תפילין הינטער'ן אָרים, און נעגאַנגען אין בית-המדרש אַריין דאַוונען מיט מנין, ווייל אַלע יאָהר, גראָד חול-המועד-סוכות, האָט ער נאָסקאָוויטש יאָהרצייט נאָך זיין פאָטער און; גראָד, ווי אַלע יאָהר, האָט ער זיך אויך דאָס מאָל געשטעלט „פּשער סלופּעם" — פאַר'ן עמוד, געגעבען אַ קלאַפּ אָן ברעטעל און אַ געשריי געגעבען:

— הודו...

און דער עולם האָט זיך אָנגעהויבען שאָקלען און מיט-דאַוונען. און וואָלט אַלץ אַראָפּ כשורה, ווען נישט ה' בערל בראַם, וועלכער האָט עפּיס געהאַט אַ סכסוך מיט נאָסקאָוויטשן, וועלכער איז פלוצלינג געגעבען אַ קום אַריין אין בית-המדרש און אַוועקגעוואָרפען נאָסקאָוויטש'ן פון עמוד...

אַ טאַראַראַם, אַ האַרמידער, געשרייען, זידלערייען, פּעטש, בוכצעס, טערעבענצעס, איבערגעדרעהטע טישען, צעבראָכענע בענק, אויסגעהאַקטע שויבען — אַ פּאָליציאַנט, אַ פּראָטאָקאָל, פּראָקוראָר און... דער עפּילאָג האָט זיך אָפּגעשפּילט אין היגען קרייז-געריכט:

ה' בראַם אַלס אָנגעקלאָגטער אין שטערען די עפענטליכע רוה און איבעררייסען די תפילה און ה' נאָסקאָוויטש אַלס עדות...

שטעהען זיי ביידע פאַר'ן גרינעם טיש, ביידע מיט פערשעהמטע, אַראָפּגעלאָזטע אויגען, ביידע ריידען, איינער וויל איבערשרייען דעם צווייטען, קוים וואָס מ'קען זיי איינשטילען: 3

— בילאָ טאָ שווינטאַ וו'טינאָרניאַ באַראַקאָוו (נעמען איז דאָס חול המועד סוכות) רוימט ה' נאָסקאָוויטש איין זיין אַרוואָקאַט — אי מיאַלעם וועטשי ראָק טשאַסו (און כ'האָב געהאַט יאָהרצייט) סטאַלעם ווענץ פּשער סלופּעם (בין איך אַלזאָ געשטאַנען פאַר'ן עמוד) אי כטשאַלעם פּאָוויערושטש בלאָגאָסלאַווטשע (און כ'האָב געוואָלט זאָגען הודו) נאַגלע פּשישער טען בראַם קושיטשאַל נאַ מניע בושידקי איזראַעל (פּלוצלינג איז געקומען בראַם און האָט אויף מיר נעשריגען עוכר ישראל) און ניע ראַל מי מוביטש אַני שוויענטי, אַני שוויענטאַשטשי זאַ אויצאַ (און האָט מיך נישט נעלאָזט זאָגען נישט קדושה און נישט קדוש נאָכ'ן טאַטען)...

אָט אַזוי דערציילט ה' נאָסקאָוויטש די גאַנצע מעשה.

ה' בראַם ווערט בעשולדיגט אין שטערען די תפילות, בראַם פערטיידיגט זיך אַז, אייגענטליך, די תפילה האָט ער נישט געשטערט, ווייל מ'האָט נאָך נישט נעהאַט אָנגעהויבען...

די פראַגע האָט ענטשידען דער „ביעגלי" אין הלכות תפילה הרב יוסף פיינער, וועלכער האָט נעפּסק'נט, אַז „הודו" הייסט נאָך נישט אָנגעהויבען און ה' בראַם איז אַלזאָ בעשטראָפט געוואָרען בלויז פאַר שטערען די עפענטליכע רוה, מיט 50 זלאָטעס שטראָף.

קאָנסטאַנטין.

געשמד'ט אלס קינד און געפינט זיין מאמען אלס גאסען-פרוי אין לעמבערג.

די טראגעדיע פון א 15-יאהריגען יודישען יונגעל.—צום ערשטען מאל אין זיין לעבען דערזעהט ער זיין יודישע מוטער אין לעמבערג און זי שטויסט איהם אפ פון זיך.

דער רוסישער קריסט מיט'ן נאמען באלעסלאוו גריגאראוויטש פון קרייז לובלין האט פערפיהרט א ליבע מיט דעם יודישען מיידעל יוטא קרויז אויך פון יענער סביבה.

דאס פאר-פאלק האט זיך ערנסט ליב געהאט — און זיי האבען א געוויסע רייה יאהרען צוזאמען געוואוינט.

פון דעם צוזאמענלעבען איז אין יאהר 1912 געקומען א פרוכט. א יונגעל איז געבוירען געווארען און יוטא קרויז, וואס האט אי זיך געשעהמט און אפשר אויך מורא געהאט פאר איהר משפחה, האט דאס קינד אוועקגעגעבען צו א ווארשאווער סטרוזשקע צום דער־ציהען — און איהר צוגעזאגט א געוויסע סומע יעדען חודש צו בעצאהלען.

עס ווייזט אויס, אז דער עהרליכערער און ערנסטעסטער טייל פון דעם קריסט־ליך-יודישען פאר, איז דער קריסט באלעסלאוו גרינאראוויטש געוועזען, יוטא קרויז האט אנגעהויבען ווערען א „גראנד-דאמע", א אפיצירס-דאמע און האט געווארפען א אום-חן אויף איהר קריסטליכען געליבטען און געווארען א שטיקעל האלב-וועלט-דאמע. אזוי, אז דער געליבטער האט זי דערום פער־לאזען.

יוטא קרויז איז געווארען א פשוט'ע „גאסען-פרוי" א פרוי פון הפקרות און איז אין א געוויסען טאג נעלם געווא־רען פון ווארשא.

די ווארשאווער סטרוזשקע איז גע־בליבען מיט דעם יודישען יונגעלע. קיינער האט איהר פאר דער וויכאוואַ־ניע נישט בעצאהלט און באין ברירה האט זי גענומען דאס קינד און עס גע־בראכט צו רער אזיגערופענע „בראציא אלבערטאוו". די בארמהערציגע ברידער פון ווארשא, זי האט זיי דערצעהלט ווער דאס קינד איז און זיי איבערגע־געבען דאס קינד צו דערציהען.

דארט איז דאס קינד אבגעשמד'ט געווארען און איז דערצויגען געווארען — ווי אלע אנדערע פינדעל-קינדער פון דעם אינסטיטוט — אין דער שטרענג קריסטליכער אמונה.

ווען דאס קינד איז אלט געווארען פינף-זעקס יאהר, האט ער נישט-איינ־מאל שפילענדיג זיך מיט זיינע חברים'־לעך—זיינס גלייכען, געהערט דעם פאר־וואורף: „זשיד".

דאס איז דעם יונגען קינד חידושלעך געוועזען. איז ער דאך ביי די בראציא אלבערטאוו גלייך מיט זיי דערצויגען און פון וואנען קומט דאס, וואס די חברים רופען גראד איהם „זשיד". פרע־גען האט ער נישט געהאט וועמען, און דאס קינדערישע מח'ל האט נעדלובעט.

אזוי זענען אוועק יאהרען און דאס יונגעלע איז פאמעליך אלט געווארען 12 יאהר.

פלוצים האט ער דערלעבט א אי־בעררראשונג.

ערב באושע נאראדזעניע פון יאהר 1925 איז צו איהם געקומען די אלטע הויז-וועכטער'ן פון ווארשא. זי האט איהם אוועקגערופען אין א זייט און האט צו איהם אזוי געזאגט:

איך בין אלט און קראנק, איך פיהל, אז באלד וועל איך אוועקשטארבען. אין די שעה'ן פאר מיין טויט וויל איך נישט אוועקשטארבען מיט א עברה — איך פיהל אין הארצען א חרטה און די געוויסענסביסען פלאגען מיך. איך וויל דיר דערום מגלה זיין דעם גרויסען סוד, אז דו ביסט א יוד. דיין מו־טער הייסט יוטא קרויז, זי איז א יו־דישקא, אבער איך ווייס נישט, וואו דיין מוטער געפונט זיך. ווער דיין פא־טער איז ווייס איך נישט".

די סטרוזשאווא איז אוועקגעגאנגען איצטאיז דעם יונגעל קלאהר געווארען פאר וואס די חברים האבען איהם גע־רופען„זשיד".

אין דעם יונגעל האט זיך דערוועקט דאס יודישע בלוט און דאס יודישע גע־פיהל, בפרט דאס געפיהל, אז ער האט ערגיץ-וואו א יודישע מאמע. זאל זי זיין ווער זי וויל, אבער דאס איז דאך זיין מאמע, ער איז בלוט פון איהר בלוט.

עטליכע טעג שפעטער איז ער אנט־לאפען פון די בראציא אלבערטאוו. ער איז געקומען צו דער יודישער קהלה און יודישע חברות אין ווארשא און זיי דערצעהלט, וואס ער איז, ער וויל זיין א יוד.

דארט האבען זיך חברות פאר איהם אנגענומען. מיט דער צייט האט מען דאס יונגעל מגייר געווען. דער בעקאנ־טער ארצט דר. סאלאווייטשיק האט דורכגעפיהרט די מילה-אפעראציע. דאס יונגעל האט אלץ אנגענומען באהבה און איז געווארען א יוד. ער האט בע־קומען דעם יודישען נאמען ישעיהו טא־ראמאזאוו.

א צייט פון צוויי-דריי יאהר האט ער זיך ארומגעפלאנטערט ביי ווארשאווער חברות, וועלכע האבען איהם א ביסעל צוגעהאלפען צום לעבען. דארט האט ער אויך געלערנט יודישקייט און די יודי־שע שפראך אזוי, אז ער איז היינט א פולקאמער יוד.

דאס יונגעל איז אין זיינע יאהרען, ביי 15 יאהר אלט גוט ענטוויקעלט און הויך געוואקסען. איצט האט ער זיך גע־נומען זוכען זיין מוטער.

אויף דער ווארשאווער פאליציי האט ער אלעס דערצעהלט און געבעטען אויסקונפט, וואו עס געפינט זיך זיין מאמע, סטייטש זיין מאמע.

די ווארשאווער פאליציי האט ארויס־געשיקט א אקולניק צו אלע פאליציי־שטעלען אין פוילען און אנגעפרעגט, וואו עס געפינט זיך יוטא קרויז.

באלד האט ער בעקומען די ידיעה, אז זיין מוטער יוטא קרויז געפינט זיך אין לעמבערג.

דאס ארימע יונגעל איז געקומען קיין לעמבערג זוכען זיין מאמע. אויף דער פאליציי האט ער דערצעהלט זיין ביא־גראפיע און דער קאמיסאר האט אויף איהם רחמנות געהאט און איהם גע־שעגקט עטליכע זלאטעס. דא האט ער זיך דערוואוסט, אז זיין מאמע איז א „גאסען-פרוי". איהר ארט איז דאס מייסטע אויף רייטאנא-זשעזשניצקא-גאס.

ער האט אנגעהויבען אין דער גאס אויסצופרעגען די „מיידלעך און זיי הא־בען איהם אנגעוויזען יוטא קרויז.

ער איז צוגעקומען צו זיין מאמען און איהר געזאגט: „איך בין דיין קינד, דו ביזט מיין מאמע". יוטע קרויז האט איהם אבער אוועקגעשטויסען. זי האט אין אלעמען געלייקענט. זי האט קיינ־מאל קיין געליבטען נישט געהאט און

דארט האבען זיך חברות פאר איהם קיינמאל קיין קינד נישט געהאט.

עס איז געווארען א ליארם אין גאס. יוטא קרויז איז געבראכט געווארען אין דער פאליציי, אבער אויך דא האט זי זיך קינד, וועלכעס שטעהט פאר איהר קינד, וועלכעס שטעהט פאר איהר און בעט זי: — זאג, אז דו ביזט מיין מוטער.

יוטא קרויז איז געבליבען זיצען אין פאליציי-ארעסט. דאס יונגעל האט איינ־געזעהען, אז דאס זיצען וועט גארנישט העלפען, בפרט זיצט דאך זיין מאמע נור פאר איהם אין תפיסה. זי האט איהם צוגעזאגט, אז זי וועט איהם גע־בען דעם אדרעס פון זיין פאטער, איהר געוועזענעם געליבטען. ער האט דערי־בער געבעטען, אז מען זאל זיין מוטער ארויסלאזען פון פאליציי-ארעסט.

ער האט זיך דערוואוסט, אז זיין פאטער הייסט באלעסלאוו גריגאראוויטש און זיצט איצט אפ א גרויסע שטראף אין א פוילישער פעסטונג פאר שפיאנאזש.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארייגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 21-טען פעברואר 1928

7017 ג. ברען.

געוויס טאר מען נישט האבען קיין האלץ אין שטוב אדער אויף אנ'אנדער דערצו נישט געאייגענט ארט, פונדעסט־וועגען וועט נאך דער הויז-ווירט, בלויז אויף דעם מאטיוו אליין פארלויפיג, קיין עקסמיסיע נישט בעקומען.

7018 ש. ב. פון שקאלנע 10.

ס'איז א פראגע ווען די וועקסלען זע־נען געווען צאהלבאר.

אויב איהר וועט אונז אנגעבען די גענויע דאטע וועלען מיר אייך ענטפע־רען אויף וואס פאר א סומע זלאטעס דער חוב איז וואלאריזירט געווארען.

7019 ז. קרישעק.

דאס וואס אייער ברודער האט זיך רעגיסטרירט אין 1921 אין קאנסולאט האט נאר געווירקט אויף אזוי פיל, אז ער האט נישט פערלוירען די פוילישע בירגערשאפט אבער דערמיט איז ער אבער נאך נישט ערלעדיגט מיט'ן ענין וועגען זיך נישט צושטעלען אין זיינער צייט צו דער פאבאר-קאמיסיע.

7020 מ. ל. קאפעל.

דער סעקוועסטראטאר האט נאר דאס רעכט צו ליציטירען די זאכען און סחורות אויף וועלכע ער האט געלעגט אנ'א־רעסט, האט איהר צום בעשטימטען טער־מין די סעקוועסטרירטע סחורה נישט צוגעשטעלט, קאן ער לעגען אנ'ארעסט אויף אנדערע סחורות און בעשטימען א פרישען טערמין פאר דער ליציטאציע.

תיכף צוטרעטען צו ליציטירען אנ־דערע סחורות אהן א פאריגען ארעסט האט ער קיין רעכט נישט.

ער קאן אבער אייך ציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר נישט צושטעלען צו דער ליציטאציע דאס סעקוועסטרירטע מעהל.

7021 ראבינאוויטש.

פאר'ן שאדען, וואס איהר האט גע־ליטען צוליב דער נישט ערליכער קאנ־קורענץ קאנט איהר פאדערן אנ'ענטשפרעכענדע ענטשעדיגונג.

איהר דארפט וועגען דעם נישט פער־פיהרען קיין שטראף-פראצעס, נאר אויף'ן ציווילען וועג קאן אייער פרע־טענציע בעפרידיגט ווערען.

די ענטשעדיגונג ווערט צוגע'משפט נאר לויט א פריוואטע מאהנונג, איהר קאנט אויך פאדערן פון געריכט, אז מען זאל פערזיכערען אייער געלד-מאה־נונג דורך א צייטווייליגען ארעסט אויף דעם שולדיגענס אייגענטום

zabezpieczyć powodztwo przez nałożenie aresztu na ruchomości pozwanego.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט-, וענערישע און מע־נער-שוואכע - קראנקהייטען היילונגס-קאבינעט (הארר-אויספאל).
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

אין הויף פון לעצטען צאר

טאג-בוך פון דער הויפדאמע אננא ווירובאווא.

יודיש—ל. בראנט.

16)

9. אויגוסט.

דער אנפאל ביי מאמא האט געדויערט 6 מינוט. אבער דאס שרעקליכסטע איז, וואס רעדענדיג אהן בעוואוסטזיין, האט זי אנגערופען זיין (ארלאוו'ס) נאמען. פאפא האט געקוקט אויף איהר מיט אימה. אין אוונד האט ער מיך געפרעגט:

— אויב מאמא וועט שטארבען, וועט דעם קליינטשיגען זיין ערגער?

און דערנאך:

— אויב ס'וועט עפעס פאסירען, וועט דאס זיין מיין שולד, איך האב איהר בעליידיגט. א קייזערין טאר מען נישט אזוי בע־ליידיגען...

און ער האט צוגעגעבען:

— אבער איך האב איהר ליב און כ'האב מורא איהר צו פערלירען. מיט איהר טויט וועל איך פיל פערלירען.

11-טער.

מאמא איז בעסער.

דאס איז אפשר דאס ערשטע מאל, וואס זי האט פאר מיר פערהוילען אזא גרויסען צער און נאך א גרעסערע בעליידיגונג. איך בין געוואויר געווארען, אז אין דערזעלבער נאכט, ווען ס'איז פארגעקומען דער ברוך מיט מיין מאן, איז אין פאלאץ געוועזען עפעס א סקאנדאל. איך בין דאס געוואויר געווארען פון מאמא.

אט ווי אזוי זי האט דערצעהלט וועגען דעם:

— ניקי איז אהיימגעקומען אין כעס, ווי נאך קיינמאל נישט. ער האט מיר א קוועטש געטון די הענד ביז צו וועהטאג און האט זיך אויסגעזידעלט מיאוס, אויף רוסיש... און, ווען איך האב זיך אויפגעהויבען אוועקצוגעהן, האט ער מיך א שטויס געגעבען, איך בין אומגעפאלען אויף א שטוהל. דא האט ער עפעס א געשריי געטון. דערנאך האב איך פערשטאנען: „...מיט'ן זוהן אין א קלוי־סטער!" דאס איז געווען שרעקליך, דאס וועל איך קיינמאל נישט פערגעסען און נישט מוחל זיין!... דערנאך האט ער מיך געפרעגט, צי כ'וועל נאכאמאל צו איהם (צו ארלאוו'ן) געהן. איך האב גע־ענטפערט, אז יא. דעמאלט האט ער געזאגט: „נו, וואס, וועסטו געהן אויפ'ן בית עולם?"

נאך די דאזיגע ווערטער איז מאמא קראנק געווארען; זי איז געווען נישט געזונד עטליכע טאג. די אנפאלען זענען געווא־רען שטארקער. ס'האט איהר געפייניגט די פראגע, ווי אזוי איז געשטארבען סאלאוושקא.

3. מאי.

סאלאוושקא'ס טויט האט אונזביידע דערשלאגען. אבער מיין לאגע איז געווען בעסער: איך האב געקאנט אפען איהם בע־וויינען. ער איז געווען א קרבן... אבער מאמא?

נאר ביי מיר האט זי איהם געקאנט בעוויינען, ברענגענדיג מיך אין שרעק מיט איהרע ערינערונגען, מאמא איז געווען אויף זיין לויה. דאס איז געווען דער ערשטער פאל. וועגען דעם האט מען זעהר פיל גערעדט. מיר פלעגען צוזאמענגעהן אויפ'ן בית עולם און האבען אהין געטראגען בלומען.

4. יוני.

מיין פאטער האט מיך נעכטען געפרעגט, צי כ'גלויב, אז סאלאוושקא איז געשטארבען מיט א נאטירליכען טויט. ווי פון א זאק ארויס האבען זיך א שיט געטון ליצנות, שמוציגע רמזים, צווידייטיגקייטען. יעדער קוש פון מאמא, יעדער ווארט—אלץ איז געווארען אויסגעמישט מיט בלאטע, אלץ איז אפגעמאסטען... ווי־פיל האט איהם מאמא געצאהלט פאר זיינע לאסקעס?... ווי טרוי־עריג דאס איז! וואסער עקעל, וואסער שמוץ!

איך זאג, צי דען טאר מען נישט ליבען א שעהנע יונגע פרוי נאר דערפאר, ווייל זי איז א קייזערין? מיין פאטער זאגט— מ'טאר נישט אבער. פארוואס? פארוואס?

6. יוני.

ווער איז דער פאטער פון קליינטשיגען?

די דאזיגע פראגע שוועבט אין דער לופטען. וועגען דעם רעדט מען ביי דער צארנדיגער. אין סאלאן פון באקערינא, אין פאלק[1], אין דער קיך און אין אויפנאהם-זאל פון צאר. ווי עקעלהאפטיג! ווי מיאוס! דער קליינטשיגער איז פאפא'ס זוהן, דאס איז קלאר. אויב די פליאטקעס וועלען ווייטער דויערען, וועלען דער גרויספירשט פיאטר ניקאלאיעוויטש און די גרויס־פירשטין מיליצא ניקאלאיעווגא ארויסגעשיקט ווערען די ערשטע.

7. 8. 10.

איין זאך קאן איך נישט בעגרייפען — ווי אזוי איז דאס געשעהן, אז די גרויספירשטען אנאסטאסיא (פרוי פון גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש) און מיליצא (איהר שוועסטער) האבען זיך אפגעקעהרט פון זקן (ראספוטין)? ווער האט איהם געבראנגט? ווער האט איהם געעפענט די טירען פון די פאלאצען?

ווער האט איהם געבראכט צו פאפא און צו מאמא? ניקא־לאי ניקאלאיעוויטש:

שוין לאנג, נאך איידער אנאסטאסיא ניקאלאיעווגא איז געווען גרויספירשטין, האט איהר מאמא שטארק ליב געהאט.

— זי, — האט מאמא וועגען איהר געזאגט — איז א פרוי מיט א גרויסען פערשטאנד און מיט קלארע אויגען. זי זעהט בע־סער און ווייטער פאר פיל אנדערע. א שטאטסמאן! איך האב זעהר ליב געהאט איהר צו הערען. מיט איהר איז מיר לייכט. אבער אנפערטרויען זיך איהר — טאר מען נישט. זי קאן זיין אויפריכ־טיג נאר מיט די, פון וועלכע ס'איז נישטא וואס צו נעהמען. באלד אבער ווי זי דערפיהלט, אז מ'קאן עפיס ארייכאפע — הויבט זי אן צו דרעהען און צו נארען.

(פארטזעצונג קומט).

[1]) אולאנער-פאלק, פון איהר מאיעסטעט, וואו ארלאוו איז געווען קאמאנדיר.

ליבע און פאַמיליען־לעבען.

וואָס עס האָט געשריבען וועגען דעם די וועלט־בעריהמטע שוישפּילערין סאַראַ בערנאַרד.

די גרויסע פראַנצויזישע אַקטריסע סאַראַ בערנהאַרד איז געווען בעריהמט אויף דער וועלט נישט נאָר אַלס איינע **פון די גרעסטע** ביהנען־קינסטלערינס, נאָר אויך אַלס איינע פון די ראָמאַנטישע פרויען, וועלכע פיהרען אַ סך ליבעס און וועלכע האָבען אין ליבע אַזוי פיל ערפאַהרונג, אַז זיי פערדינען ווירקליך, אַז מען זאָל זיך אויפמערקזאַם צוהערען צו דעם וואָס זיי האָבען צו זאָגען וועגען ליבע.

מיר וועלען דאָ, אַלזאָ, איבערגעבען סאַראַ בערנהאַרדס פערשידענערליי אַפאָריזמען און ווערטליך וועגען ליבע:

„נו, אוראי, — זאָגט די בעריהמטע קינסטלערין, — מעג אַ פרוי ליב האָבען מעהר ווי איין מאָל. איך האָב אין מיין לעבען מיט'ן גאַנצען האַרצען ליעב געהאַט מעהר ווי הונדערט מאָל, און איך בין זיכער אַז אויף דער וועלט געפינען זיך אַזעלכע פרויען, וואָס האָבען אַ סך אַ ברייטער האַרץ ווי איך. איך וואָלט איינפאַך בעדויערט די קליינליכקייט פון אַ פרוי, וואָס ניט צו, אַז זי איז אַזוי פערדאַרבען, אַז זי קען נישט אַריבערטראָגען קיין סך ליבעס. מיין מיינונג איז, אַז דאָס איז אַ שוואַכקייט און אַז עס איז אַ חרפּה און אַ שאַנדע זיך צו בעריהמען מיט אַזאַ שוואַכקייט. מיט אַזאַ פרוי דאַרפען זיך אַלע אַנדערע פרויען איינפאַך שעהמען“.

זי פערגעסט זיך אָבער, און אין אַן אַנדער בעמערקונג זאָגט זי אַזוי:

„פרויען האָבען די אייגענשאַפט ליב צו האָבען בלויז איין מאָל, אין דער צייט ווען די מענער פעהלט איינגאַנצען אויס די אייגענשאַפט צו ליבען“.

די לעצטע מיינונג שטימט נישט מיט דער ערשטער. אָבער סאַראַ בערנהאַרד איז געווען אַ מענש מיט שטימונגען און זי האָט געקענט בייטען איהר מיינונג ווען עס איז איהר נאָר איינגעפאַלען.

און אָט איז אַ וויכטיגער פונקט, וואָס מענער און פרויען דאַרפען געדענקען.

„כדי ליב צו האָבען אַ מאַן, — זאָגט די בעריהמטע קינסטלערין, — מוזען מיר אַלעמאָל בלייבען אונטער'ן איינדרוק, אַז עפּעס איז אין איהם פאַרהאַן אַזעלכעס, וואָס מיר פערשטעהן נישט. וואָס ס'איז פאַר אונז אַ סוד. אַזוי שנעל ווי ער זאָגט אונז אויס זיין אמת'ן נאָמען, ווייזט זיך אין זיין ריכטיגען געשטאַלט און דריקט אויס זיינע ווירקליכע מיינונגען, ווערט ער פאַר אונז אַזוי קלאָר, אַז מיר אינטערעסירען זיך מעהר מיט איהם נישט. די בלום פאַלט אַרונטער אויף דער ערד, די בלעטלעך רייסען זיך אָפּ, די שפּיל איז געענדיגט“.

סאַראַ בערנהאַרד האָט געקוקט אויף ליבע נישט נאָר ווי אויף גליק, ווי די מעהרסטע מענשען קוקען דערויף.

„איך האָב ליב געהאַט איין מאָל — זאָגט זי, — און די איינע ליבע האָט מיך רואינירט. יאָהרען און יאָהרען האָב איך פון דעם געליטען, און אויך איצט רופט זיך עס אָפּ פון צייט צו צייט; עס טרעפט ווען גאָר פּלוצלינג רייסט זיך ביי מיר אַרויס אַ זיפץ, אָדער איך פערליר דעם זכרון. און דאָס איז דער רעזולטאַט פון יענער ליבע. מענשען זאָגען, אַז דער וואָס לעבט אָפּ אַלע יאָהרען אָהן ליבע, איז אומגליקליך, און איך זאָג, אַז דער מענש, וואָס פיהרט ליבעס אין זיין לעבען, איז אַ סך אומגליקליכער ווי דער, וואָס פיהרט נישט קיין ליבעס. ליבע מאַכט אַ מענשען בלינד, ליבע נעהמט ביי אַ מענשען צו די פרייהייט און די רוהע“.

אין איינינע בעמערקונגען איז די געטליבע סאַראַ“ זעהר טרעפליך און זעהר וויציג. זי זאָגט:

„איך קען אַריבערטראָגען אַלץ אין דער וועלט, נאָר נישט קיין קאַלטע זופּ און נישט דעבוסי'ס מוזיק, חוץ דעם זענען פאַרהאַן נאָך צוויי זאַכען, וואָס איך קען נישט אַריבערטראָגען, און דאָס איז: קושען, אָדער כאַפּען אַ קוש פון אַ מאַן, וואָס האָט פאַלשע ציינער, אָדער פון אַזאַ מאַן, וואָס האָט אַ ווייבעריש פּנים“.

די „געטליכע סאַראַ“ האָט געזעהען אַ סך קאָמישע און אַ סך טראַגישע זאַכען אין דעם פּריוואַטען לעבען, און זי האָט דאָס פערצייכענט אויף איהר אייגענעם שטייגער, אַרויסזאָגענדיג איינינע גאַנץ אינטערעסאַנטע געדאַנקען דערביי.

„איך האָב געקענט אַ מאַן, — דערצעהלט זי, — וואָס האָט חתונה געהאַט מיט אַ מיידעל, דערפאַר, וואָס זי האָט געהאַט אַ שעהנעם קאָפּ מיט רויטע האָר. אַ פּאָר וואָכען נאָך דער חתונה האָט די יונגע ווייבעל געקויפט אַזאַ קלייד צו וועלכען די רויטע האָר האָבען גאָר נישט געפּאַסט, האָט זי זיי אויפגעהערט פאַרבען און זיי האָבען צוריק בעקומען דעם ריכטיגען קאָליר. „אַזוי די געשיכטע? — איז דער מאַן געוואָרען בייז — דו ווילסט זיך ווייזען פאַר מיר אין דיין ריכטיגען געשטאַלט! דו ביסט צו מיר אַזוי גלייכגילטיג, אַז דו ווילסט מיך גאָר נישט אָפּנאַרען, אַז דו ווילסט מיך גאָר נישט בעצויבערען? דאָס וועל איך געדענקען!“ און נאָכדעם ווי ער האָט זיך גוט אויסגעשריען, איז ער אַוועק און מעהר קיינמאָל נישט געקומען צוריק“.

„אַ פרוי זאָל קיינמאָל נישט בעטראַכטען איהר מאַן אַלס אַ שטענדיגע אינסטיטוציע, סיידען ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַזאַ זאַך, וואָס האָט אַ ריין געזעלשאַפטליכען זין“.

„עס איז צום בעדויערען, וואָס פרויען האָבען חתונה צוליב געלד. אין פערגלייך מיט אַזאַ פרוי איז אַ גאַסענמיידעל אַ מלאך. וואָרים אַ גאַסענמיידעל דרעהט כאָטש קיין קאָפּ נישט וועגען אַזעלכע זאַכען ווי „געטליכער בונד“ און אַנדערע „היילינקייטען“ און צו דעם פּעקעל זינד, וואָס זי טראָגט, לעגט זי נישט צו די זינד פון „פערראַטען און אָפּנאַרען אַ מאַן“.

„ליבע בעזעצט זיך נישט אויף שטענדיג אין איין הויז. ליבע איז אַזאַ טייערער און אַזאַ זעלטענער אַרטיקעל, אַז עס קלעקט נישט פאַר דער גאַנצער גרויסער וועלט, און דערפאַר אפשר האַלט זיך די ליבע נישט אויף איין פּלאַץ און זי מאַכט אַ וויזיט אַמאָל דאָ און אַ מאָל דאָרטען. ליבע איז אַ וואַנדערענדער גאַסט און נישט קיין שטענדיגער שכן אין אַ פאַמיליע, און די וואָס מיינען, אַז ליבע מוז דווקא זיין אַ שטענדיגער שכן אין דער פאַמיליע, די וואָס רעכענען, אַז די ליבע טאָר זיך פון הויז קיינמאָל נישט איבערקלייבען ערגעץ אַנ'דערש, זענען אַלע זייערע יאָהרען אומגליקליך. אָבער ליבע קען אונז אין איין טאָג לערנען מעהר ווי אַלע אַנדערע ערפאַהרונגען קענען אונז לערנען אין אַנ'אייביגקייט“.

„האָבען אַ פריינד איז אַ גרעסערער פערמעגען ווי האָבען אַ געליבטע, אָדער אַ געליבטען. ווען צוויי זענען פערליבט, פאָדערען זיי איינער ביים אַנדערען מקריב צו זיין דאָס לעבען; און דאַן ווערט אַ פראַגע ווער פאַר וועמען עס זאָל דאָס לעבען מקריב זיין. אַנ'אמת'ע, אַ פולשטענדיגע פרוי פאָדערט ביידע — אי ליבע אי פריינדשאַפט. אָבער אמת'ע פולשטענדיגע פרויען זענען פאַרהאַן זעהר ווייניג אויף דער וועלט“.

„פרויען וואָלטען געדאַרפט האָבען דאָס רעכט צו בייטען זייערע מענער אַזוי אָפט ווי זיי ווילען. דער פאַקט איז דער, אַז אַלעמאָל איז דאָס די פרוי, וואָס בייט איהרע געליבטע, וועלכע פערדינען, אַז מען זאָל זיי פערשטויסען און נישט האָבען די מינדסטע אַכטונג פאַר זיי“.

„די אויפגאַבע פון אַ פרוי אין לעבען איז — האָבען קינדער און זיין אַזוי שעהן ווי נאָר מעגליך“.

„ווען מענער וועלען זיך אויסלערנען צו ליבען פרויען ווייניגער און האַלטען פון זיי מעהר, וועט די וועלט דאַן אָנהויבען בעגרייפען דעם כח, די מאַכט פון פעראייניגונג און דעם לוקסוס פון טרינקען אַ גאַנץ יאָהר כסדר אַ משקה וואָס וועפּט זיך נישט אויס און נישט שאַמפּאַניער, וואָס וועפּט זיך שנעל אויס...“

„ליבע איז אַ גלעזערנע וואַזע, וואָס צובּרעכט זיך מיט אַמאָל, ווען מען איז נישט גענוג פאָרזיכטיג מיט איהר. וואָס שענער און קינסטלערישער די וואַזע איז געווען, אַלץ מעהר זענען מיר איבערצייגט, אַז וויפיל מיר זאָלען זיך נישט סטאַרען זי צונויפצוקלעבען צוריק, וועט זיך דאָס נישט איינגעבען.

אַ מאַן קען נישט האַלטען פון אַ פרוי און זי ליב האָבען אויך אין דער זעלבער צייט“.

„אַ גוטע פרוי מיט אַ סך מעלות, האָט נישט אין זיך די מעלה זיך צו מאַכען בעליבט ביי אַ מאַן, און אַ שלעכטע פרוי אָהן מעלות האָט אַ מאַן נישט ליב. דאָס איז דער איינציגער אונטערשיד צווישען אַ גוטער פרוי און אַ שלעכטער“.

„ליבע האָט די ווערט מיהר ווי אַלץ אין דער וועלט, און ווען מען געפינט צייט פאַר ליבע, הייסט עס, אַז מען האָט געפונען צייט פאַר אַלץ. ליבע לערנט אונז מעהר צו פערשטעהן איינער דעם אַנדערען. ליבע ברענגט מענשען נעהנטער איינער צום אַנדערען און גיט דעם מענשען מעהר ווי אַלע אוניווערזיטעטען פון דער וועלט“.

—0—

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

[illegible] און האָר־הויט־קראַנקהייטען. [illegible], בעהאַנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האָר אויספאַל), רענטגען־שטראַהלען.

צייט פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט.

דאַמען פון 4—5 נאָכמ.

ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

אינטערעסאַנטע פּראָצעסען אין סאוו. רוסלאַנד

(ענדע פון 3-טע זייט).

געהאַט מיט קאַפּלאַנ'ען, איז דאָס יונגע פּאָר געווען גליקליך. קאַפּלאַן איז געווען שטאָלץ מיט זיין שעהן ווייב, בעצויגען זיך צו איהר זעהר אויפמערקזאַם און נאָכגעגעבען איהר ווי ווייט עס איז נאָר געווען מעגליך.

נאָר אָט האָט פאַניע געבוירען אַ קינד און קאַפּלאַנ'ס בעציהונג צו איהר האָט זיך גלייך אָנגעהויבען צו ענדערען.

קאַפּלאַן האָט פּלוצלונג דערפיהלט אַנ'אויסערגעוועהנליכע שוואַכקייט צו... טויבען.

גאַנצע טעג האָט ער זיך אַרומגעדרייט איבער'ן מאַרק, געזוכט צו קויפען די בעסטע מינים טויבען, אויסגעבויט ביי זיך אַ טויבען־שלאַג, א אַז. וו.

אז עס איז געבוירען געוואָרען דאָס צווייטע קינד, איז קאַפּלאַן פון די אומשולדיגע טויבען אַריבערגעגאַנגען צו נישט נאָר אומשולדיגע מיידלעך און פרויען.

נאָכ'ן דריטען קינד האָט קאַפּלאַן אָנגעהויבען שפּילען אין קאָרטען, און נאָכ'ן פערטען — שיכור'ן.

פאַניעס לעבען איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַנ'אמת'ן גיהנום. פון די 80—100 רובעל, וואָס קאַפּלאַן פערדינט א חודש, ברענגט ער אהיים נישט מעהר פון 20—30. די איבעריגע פער'שיכור'ט ער און פטר'ט אָן דער זייט.

קומענדיג אָפּט אַהיים אַ שיכור'ער, לאָזט קאַפּלאַן'יאָפּט אין גאַנג זיינע נעקסטע פויסטען.

די לאַגע איז ענדליך געוואָרען אַזאַ, אַז פאַניע האָט שאַרף געשטעלט די פראַגע וועגען פונאַנדערגעהן זיך. קאַפּלאַן האָט זיך אָבער אויך פון דעם קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט.

אַזוי האָט זיך דאָס געצויגען ביז פאַניע האָט זיך געווענדעט צום יורישען געריכט, וועלכער האָט געמאַכט אַ סוף צו די מאַטערנישען פון דער יונגער פרוי מיט די פיר קליינע קינדער.

בעטראַכטענדיג אַלזייטיג דעם ענין, האָט דער געריכט בעשטימט אַרויסזעצען קאַפּלאַנ'ען פון דער דירה און אָפּרעכענען 50 פּראָצענט פון זיין אַרבייטס־לוין אויף אויסצוהאַלטען די פרוי מיט די קינדער“.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7

עמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָרים לעבלאַן

(75

איצט האָט שוין דער קאָמיסאַר וועבער גאָרנישט אָנגעהויבען צו פערשטעהן.

ער האָט אויסגעזעהן, ווי איינער, וואָס ווייסט נישט, אויף וואָס ער קען זיך אַלץ ריכטען, און וואָס עס קאָן איהם אויפ'ן קאָפּ אַרונטערפאַלען.

ער איז פּאַמעליך צוגעגאַנגען צום טעלעפאָן, פערשטעלענדיג גלייכצייטיג פערענאַ'ן דעם וועג, אַזוי אַז דער לעצטער זאָל איהם נישט קענען עוקר זיין.

דאָן לואי איז צוגעגאַנגען צום אַפּאַראַט, און ווי פאָלגענדיג אַ בעפעהל פון וועבער'ן האָט ער גענומען אין האַנד דאָס טרייבעל, און אויסגערופען:

— האַלאָ! האַלאָ! 24-09!

מיט דער צווייטער האַנד, וואָס איז געווען אָנגעשפּאַרט אין דער וואַנד האָט ער דערווייל אומבעמערקטערהייט עטוואָס איבערגעשניטען די טעלעפאָנישע דראָטען מיט דאָס אַפּצוועגעל, וואָס ער האָט פריהער נאָך אַראָפּגענומען פון טיש.

— האַלאָ!.. 24-09!.. ס'איז די אַפּטייק?.. האַלאָ!.. איז דאָרט ביי אייך דאָ דער סערזשאַנט מאַזע פון דער פּאָליציי־דירעקציע? הא? וואָס? וואָס זאָגט איהר?.. ס'איז דאָך שרעקליך!.. איהר זענט זיכער אין דעם?.. די וואונד איז אַ פער'סמ'טע?..

מיט אַ בליץ שנעלער בעוועגונג איז וועבער צוגעלאָפען צום אַפּאַראַט, אַפּשטויסענדיג דעם דאָן לואי, וועלכער האָט אַ שפּרונג געטון אויף צוריק, און זיך אַזוי־אַרום געפונען אויפ'ן אָרט, וואָס ער האָט געוואָלט, ד. ה. אויף דער שוועל פונ'ם ביידעל, ביי דער וואַנד מיט'ן אייזערנעם פאָרהאַנג.

דער קאָמיסאַר האָט אַ כאַפּ געטון דאָס טרייבעל, אויפגערעגט פון געדאַנק וועגען דער פערגיפטעטער וואונד פונ'ם סערזשאַנט.

— האַלאָ! האַלאָ! — האָט ער אַריינגעשריגען, נישט אַראָפּלאָזענדיג פון אויג פערענאַ'ן, און בעפעהלענדיג איהם מיט אַ וואונק, ער זאָל זיך נישט דערווייטערען — האַלאָ!.. עס רעדט דער קאָמיסאַר וועבער... האַלאָ! אַלזאָ... איז דער סערזשאַנט מאַזע... האַלאָ!.. ענטפערט שוין, צום טייוועל!..

פּלוצים האָט ער אַרונטערגעלאָזט דאָס טרייבעל, אַ קוק געטון אויף די דראָטען, און דערזעהענדיג, אַז זיי זענען טיילווייז איבערגעשניטען, האָט ער אַ ווענד געטון צו פערענאַ'ן דעם פּנים, אויף וועלכען עס איז געווען בולט אויסגעמאָהלט דער אויסרוף:

— אָט האָסטו דיר, ער האָט דאָך מיך אַריינגענאַרט אין זאַק אַריין!

פערענאַ איז געשטאַנען אויף אַ שטח פון דריי שריט ווייטער, אָנגעשפּאַרט אין דער וואַנד.

ער האָט אַ שמייכעל געטון.

ליב אַ שמייכעל געטון מיט האַרציגער גוטמוטיגקייט.

— ריהר זיך נישט! — האָט ער אַ זאָג געטון צו וועבער'ן.

אַ מאַך טוענדיג מיט דער רעכטער האַנד.

וועבער איז געשטאַנען, ווי אַ געליימטער, אַנ'איבערגעשראָקענער פונ'ם שמייכעל, וואָס האָט איהם קיין גוטס נישט אָנגעזאָגט.

— ריהר זיך נישט! — האָט דאָן לואי איבערגע'חזר'ט — האָב פאַר גאָרנישט קיין מורא... ס'וועט דיר קיין בייז נישט געשעהן. בלויז אַ פינף מינוטען זיצען אין דער פינסטער פאַר אַ שטיפערישען יונגעלע! ביזט גרייט? איינס, צוויי, דריי!

ער האָט זיך לייכט אַ ווענד געטון אין אַ זייט און אַ קוועטש געטון דאָס קנעפּעל פונ'ם מעכאַניזם.

דער אייזערנער פאָרהאַנג איז אַרונטערגעפאַלען... און דער קאָמיסאַר וועבער איז געזעסען אין פּעקעל...

— צוויי הונדערט מיליאָן פאַלען עס אַרונטער! — האָט זיך פערענאַ ביטערליך פונאַנדערגעלאַכט — אַ פיינער קלאַפּ געווען, אָבער ס'קאָסט אַ ביסעל צו טייער! מילא, וועט זיין אָהן מאָרנינגטאָנ'ס ירושה!

— פערענאַ האָט ווידער אַ שמייכעל געטון:

— זיי מיר אויך געזונד, פערענאַ! און איצט, מיין ליבער אַרסען לופּען, אויב דו האָסט נישט קיין שטאַרקען חשק, אַז וועבער זאָל זיך אין דיר נוקם זיין, טאָ נעהם די פיס אויף די לייצעס, און מאַך ויברח!..

אָפּזאָגענדיג דעם דאָזיגען פּזמון, האָט ער צוגעשלאָסען פון אינעווייניג די ברייטע טאָפּעל־טיר, וואָס האָט געפיהרט פון ערשטען זאַל אין קאָרידאָר אַריין. דערנאָך איז ער צוריק אַוועק אין קאַבינעט, און צוגעמאַכט די טיר, וואָס האָט געפיהרט צום זאַל.

דער פערשפּאַרטער קאָמיסאַר האָט דערווייל אָנגעהויבען מיט אַלע כוחות צו קלאַפּען אין דעם פאָרהאַנג, אַזוי אַז דורכ'ן אָפענעם פענסטער וואָלט מען זיכער געקאָנט דערהערען די קלעפּ אין הויף.

— קלאַפּט שטאַרקער, הער קאָמיסאַר! — האָט דאָן לואי אויסגערופען.

ער האָט אַרויסגענומען פון טאַש אַ רעוואָלווער און עטליכע מאָל אויסגעשאָסען אין פענסטער צובּרעכענדיג אַ שויב.

דערנאָך איז ער שנעל, מיט אַ קליין טירעל, וואָס איז געווען פערבּעהאַלטען איינגעמויערט אין וואַנד, אַרויס פון קאַבינעט אַדורך דעם קאָרידאָרעל, וואָס האָט פערבונדען ביידע צימערען, און אָפּגעטיילט פון הויפּט־קאָרידאָר מיט נאָך אַ טיר, האָט ער זיך אַוועקגעשטעלט וואַרטען.

אַלאַרמירט פון די שאָסען און פון דעם טומעל, וואָס דער קאָמיסאַר האָט אָנגעמאַכט, זענען די פּאָליציאַנטען גלייך אַריינגעפאַלען אין קאָרידאָר, און אָנטרעפענדיג די הויפּט־טיר פערשלאָסען, האָבען זיך אַלע אַ שליידער געטון אין דעם זייטיגען קאָרידאָרל דורך דער אָפענער טיר, הינטער וועלכער פערענאַ איז געשטאַנען.

אויף דעם טאַקי האָט דאָן לואי געוואַרט.

ער האָט זיך שטיל אַרויסגעריקט פון זיין בעהעלטעניש און צוגעשלאָסען די טיר.

איצט זענען שוין אויך די פּאָליציאַנטען, פּונקט ווי דער קאָמיסאַר וועבער געווען פערשפּאַרט.

זיי וועלען דאַרפען אַוועק'פטר'ן, וועניגסטענס, אַ פינף מינוט, איידער זיי וועלען זיך אָנהויבען צו אָריענטירען אין דער סיטואַציע און אויסברעכען די טיר. און אין פינף מינוט וועלען מיר שוין זיין העט־ווייט.

(פאָרטזעצונג קומט)

דער טירולאַנישער קאַרנאַוואַל

הײַנט און פאָר־גענדע טעג! -- NOWOŚCI Piotrkowska, róg Głównej

גאַנץ לאָדז

האָט זיך שוין איבערצייגט, אַז די ביליגסטע קוועלע פון

עלעקטרישע לאַמפּען

זשאַרובקעס

„Philips" i „Osram"

און פון וועטליכע עלעקטער, מאַטע־ריאַלען צו פאַבריקס־פּרײַזען איז נאָר בײַ

מ. זענדעל — פּראַג — וואָלנאָשטשי 9

בעמ.: כ'נעהם אָן אַלערליי עלעקטרי־שע אינסטאַלאַציעס און רעפּאַראַטורען.

Dr.med. A. MAZUR

אויערען און האַלז־קראַנקהייטען, שטימע־און שפּראַך־פעהלערען (שטאַמלען א. אַז. וו.)

האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף וואָסכאָדנאַ 65, טעל. 66-01

(אײַנגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11³⁰–12³⁰ און פון 3–5 נאָכמ. 077

לייה־ביבליאָטעק

אויפ'ן נאָמען פון

א. אייזענשלאָס

11 פּאָלודניאָווא 11

איז אָפען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 5–9 אָוונד, שבת — פון 10–1 מיטאָג און פון 4–9 איז אָוונד.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 63=37

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3–4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לובימאָוו	הויט־און געשלעכט־קר.	12—1
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גײַסטיגע קר.	12½—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	12—1
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע־קראַנקה.	1—3
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס־הילף	3—4

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּראַך־שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג איבער־שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ווי אויך אַ דענטיסטישער קאַבינעט.

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן־אַרצט	10—2 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן־אַרצט	3—7

קינסטליכע ציהן, קאַראָנען, פּלאָמבען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

נײַעטע שטיהל געבעטע

פערשידענע פאַסאָנען פון גאַבעלין, ווי אויך גוט לעדער אַז מאַראָקאָ־צעראַטע, שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ווי אויך טאַפּעציר־געגענשטאַנדען

מאָזעטקעס די נײַעסטע פאַסאָנען, מאַטראַצען אין 3 גאַטונגען, אויך בעקומט מען בײַ מיר סאַלאָן־גאַרניטורען אויף זייד־פּאַטעליקעס, ווי אויך גאַנ־דאַלקעס, קאַמע־טישלעך, רונדע־טישלעך, פעלד־בעטען מיט ספּרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאַלטערן, פאַר טאַפּעצירער פּרײַז. פאַסאָנער פון בעסטער האָלץ־אויסאַרבייטונג בעקומט איהר נאָר בײַ

ג. לעוואָקאָוויטש, פּאָלנאָצנאַ 5

א קונסט־פאָטאָגראַפיע

איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מײַן איבעראַל בעוואוסטען קונסט־פאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאַסטקאַרטען, פּאָרטרע־טען, סאַלאָן־בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען. לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נײַעסטע אַמע־ריקאַנער און דעקאָר־קאַרטען. ס'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַמען פאַר נע־ועלשאַפטען (מאָנטאַזשען). אויפ'ן פערלאַנג אויך אויסערן אַטעליער. צוגענגליכע פּרײַזען. גרעסטע אַנערקענונג פון אַ ריהע לאָדזשער פער־זענליכקייטען פאַר די שעהנע און וואונדערליכע אויספיהרונגען.

מיט אַכטונג קונסט־פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1. צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1

PRZY PODAGRZE REUMATYZMIE | ISCHIASIE GRYPIE | NERWOBÓLACH, BÓLACH GŁOWY i ZAZIĘBIENIACH

OKAZAŁY SIĘ TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENNYM.

SPRÓBUJCIE, A PRZEKONACIE SIĘ.

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH

TOGAL ROZPUSZCZA KWAS MOCZOWY

GERHARD F. SCHMIDT

WYTWÓRNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH

ZURICH, MONACHJUM, BERLIN, WIEDEŃ, BUDAPESZT, TORONTO (KANADA), GDAŃSK.

פאָדערט איבעראַל — נאָר די פּאַ־טענטירטע

פעלד־בעטען

Palma-Patent צוזעהן מיט דער פאַבריקס־מאַרקע

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר

שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל:

ניקעל־בעטען, ניקעל־קינדער־בעטען, טיש־בע־טען, אַמעריקאַנקעס, קינדער־וועגעלעך, קינ־דער־בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטאַל־טעס.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטשאַ־פעס און האַנאַריסקע

קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך פון 17 זל., פאַלטע־בעטלעך 14 זל.

ריעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס־פּרײַזען. האָרט. וועטליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.

לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 85=31.

וויכטיג פאַר בעל־שמחות

איך גיב אויף אָפּנוץ

געפעסער, גאָפּעל, לעפּעל, מעסער, ווינער שטיהל א. אַז. וו. צו ביליגע פּרײַזען! עכט כשר!

מיט אַכטונג **פרידוואַלד,**

פּאָלודניאָווא 10.

בעמ.: דער זאַל ווערט אויך אָבגעגעבען אויף חתונות.

וועגדונג צו די ה"ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק־קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי־שמחות געפעל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהע־ריגער צייט פון די מחותנים געוואויר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם פאַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי־שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים געפעל. אונז צו לאָזען וויסען געגויע די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענצושטעלען די בעלי־שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה"ה מחותנים, אַז מיר נעהמען בײַ קיין פאַל נישט אָן קיין שום פערוויילונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג' בעלי־שמחות. מיט אַכטונג

מוזיק־קינסטלער געבר. טויבע.

אָנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, וואָסכאָדניאַ 18; ק. טויבע, נאָוואָ־צעגעלניאַנאַ 22 ; י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

בעמ.: מעסיגע פּרײַזען! פאַר אונבעמיטעלטע – אויסנאַהמס־פּרײַזען!

אַ קאַראַקולענער מאַנטעל

אַ שעהנער און מאָדערנער פאַר 1.200 זל. צו פער־קויפען זאָפאָרט. צו ער־פאַהרען נאָוואָמיעסקאַ 4, בײַ פּאַפּיעראָוויטש, פראָנט, 2. שטאָק. 268

ס'איז צו פערדינגען אַ

פראָנט־פענסטער

אויף אַ וויטטאָווע, ווי אויך אַ האַלב צימער. צו ערפאַהרען ביים פריזיער, פּאָמאָרסקאַ 19. 262

2 ערשטקלאַסיגע

שניידער־געזעלן

מענער בעשטעלט, ווערען פון זאָפאָרט געזוכט בײַ איקאַ, פאַד־זשעטשנאַ 15. 264

אַן אַנשטענדיגער

יונגערמאַן

זוכט אַ פּאָסטען בײַ וועלכער בראַנזשע ס'זאָל נישט זיין, קען אויך זיין אַ קראָם־שעגלער. צו ערפאַהרען בײַ פּלאָמיאַק, נאָוואָמיעסקאַ 26, פאַר מאַש־קאָוויטש. 261

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 33=16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס־הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—9
ד"ר ווייַנבערג	אינ. הערץ לונגען־קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענמישיק	צאָהן־אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן־אַרצט	9—2

צאָהן־טונגדהעלונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז נעעפענט געוואָרען

א רענטגען־אינסטיטוט

הײַלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען־שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ־גען, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך־קאָסמעטיש. גאַבינעט

פּרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

ועתה אישים שמעו לי ועל תסורו מאמרי פי

לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אַז די דאַרפסט ערלעדיגען סאָנדאָווע ספּראַוועס, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צי־ווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואָ־לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד־ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי־בעצירקען, אַקטען אינטער־ציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען.

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט־קאָנסולענט.

Dr. med. H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 66-49

צאָהן־כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנק־הייטען ווי שטשענקעס, נאָטעגס, דרושאַנסלעס, צאָהן־פיסטולעס א.ז.ו.ה. נעמט אָן פון 1½—5 זונטאָג און יום־טוב פון 10–12

Dr. med. WOLF EYCHNER

פרויען־קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אָוונט

Dr. med. STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגעריזשע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטראָ־טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אָוונד.

לעטשניצע־פּרײַזען.

Dr. med. BRAUN

פּאָלודניאָווא 32,

טעלעפאָן 46-26

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט און וועגעריזשע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (הער־אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

שטאָפּערינס

ווערען זאָפאָרט געזוכט בײַ ע. רעדליך, זגערזשער 15 פראָנט, 4. שטאָק. 260

קוואַליפיצירטע האַנד־נייהערינס

צו סוועטערס

קענען זיך זאָפאָרט מעלדען בײַ א. פינקעלשטיין, פּעטריקאָווער 64. 267

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן־אַרצט St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

פּלאָמבען, קינסטליכע ציהן און מונד־קראַנקהייטען, צאָהן־ציהונג אָהן שמערצען, ... ליכט־בעשטראַהלונג. ספּעציעל לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציהן. נעהמט אָן פון 9—12 און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרײַזען. 1245

צוריקגעקעהרט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.